

gemeente
Haarlemmermeer

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 563 95 50

Cluster Maatschappelijke en Economische Ontwikkeling
Contactpersoon Hans Blok
Doorkiesnummer 023 567 4807
Uw brief ---
Ons kenmerk 13.0059238\jwi/ohv 2013)27303
Bijlage(n) Monitor jeugdbeleid 2012
Onderwerp Aanbiedingsbrief monitor jeugdbeleid 2012

Verzenddatum

11 JUNI 2013

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij bieden wij u de monitor jeugdbeleid 2012 aan. De monitor is opgesteld op basis van het ontwerp zoals dat eerder door ons is vastgesteld en aan u is toegelicht op de informatieve bijeenkomst van 12 juli 2012. Het doel van de monitor is het volgen en zo nodig bijsturen van ons jeugdbeleid, zoals vastgesteld met de actualisatie in 2011.

Ontwerp

De kapstok voor de monitor bestaat uit 1 hoofddoel en 3 subdoelen, waarin ons huidige jeugdbeleid is te vatten. Het hoofddoel luidt als volgt: Onze jonge inwoners ontwikkelen zich (naar hun mogelijkheden) maximaal tot zelfredzame, verantwoordelijke en actieve burgers. De 3 subdoelen van ons jeugdbeleid zijn:

1. Subdoel 'opgroeien en opvoeden': Onze jonge inwoners groeien op onder veilige en gezonde omstandigheden.
2. Subdoel 'leren': Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.
3. Subdoel 'ontplooiën': Onze jonge inwoners ontplooiën zich in hun vrije tijd tot zelfredzame, verantwoordelijke en actieve burgers.

Opbouw, inhoud en karakter

Aan de hand van genoemde subdoelen hebben we de monitor ingedeeld, dat wil zeggen dat aan elk van deze subdoelen een apart hoofdstuk is gewijd. In deze hoofdstukken staan we stil bij de activiteiten die bijdragen aan het behalen van genoemde subdoelen, inclusief de indicatoren met behulp waarvan we de voortgang monitoren. In een apart hoofdstuk hebben we, conform afspraak, voor deze monitor het thema schooluitval uitgelicht.

De monitor is vooral beschrijvend van aard. Met behulp van indicatoren wordt daarnaast inzicht gegeven in ons jeugdbeleid. Daarbij gaat het vaak om kwantitatieve indicatoren, maar soms ook om kwalitatieve indicatoren.

Omdat het de eerste keer is dat we een monitor jeugdbeleid opstellen, geven we op activiteitsniveau naast een stand van zaken en ontwikkelingen ook een achtergrondschets. We laten zien welke vorderingen we in het afgelopen jaar hebben gemaakt, ook al beschikken we op dit moment niet over een referentiepunt waaraan we de opbrengsten van ons jeugdbeleid in 2012 kunnen spiegelen. Met deze beperking in het achterhoofd menen we dat de monitor goed zicht geeft op waar we staan.

Opbrengsten

Voor elk van de subdoelen van ons jeugdbeleid geven we een voorbeeld van wat dit beleid in het afgelopen jaar heeft opgeleverd en hoe we hiermee verder gaan.

Opvoeden en opgroeien: De CJG-ontwikkeling is een continue proces. Via de frontlijnaanpak in 2012 en inbedding van het geleerde in de proeftuin sociaal team (vanaf 2013) ontwikkelen we een methodiek die bijdraagt aan het versterken van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van burgers en ruimte geeft aan professionals.

Leren: Nieuwe brede scholen ontwikkelen zich voortvarender dan oude brede scholen. Bij hen lijkt meer sprake van intrinsieke motivatie. Blijkbaar is dit een succesfactor. We gaan daarom door op de ingeslagen weg dat deze scholen vooral op eigen kracht verder moeten.

Ontplooiën: In 2012 hebben we in Floriande een op nieuwe leest geschoeide jongerenaccommodatie ontwikkeld. Uit de eerste evaluatie komt naar voren dat Studio 5 vaker open is dan andere jongerencentra, meer bezoekers heeft en ook andere gebruikers trekt. Ook is een begin gemaakt met programmering door jongeren. We kijken nu of deze aanpak kopieerbaar is naar andere jongerencentra.

Toekomstperspectief

Op basis van onze eerste ervaring met de jeugdmonitor besluiten we tot een vervolg. Hierbij houden we rekening met ontwikkelingen in het sociaal domein. De transities en de transformatie in het sociaal domein brengen veranderingen in het jeugdbeleid teweeg. We buigen ons daarom ook in bredere zin over het vraagstuk van monitoring. In de toekomst moet dit resulteren in een systematisch en bruikbaar instrument voor het monitoren van alles wat we doen in het sociaal domein. Wat dat betreft beschouwen we de monitor jeugdbeleid als vingerroefening.

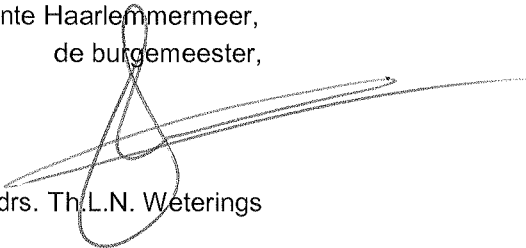
Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. C.H.J. Brugman

drs. Th.L.N. Weterings

Monitor jeugdbeleid 2012

In beweging

Inhoudsopgave

Vooraf	3
1 Inleiding	4
2 Opgroeien en opvoeden	6
3 Leren.....	14
4 Ontplooien	22
5 Uitgelicht: schooluitval	29
6 Beschouwing.....	33
Indicatoren opgroeien en opvoeden	35
Indicatoren leren	36
Indicatoren ontplooien	37

Vooraf

Voor u ligt de monitor jeugdbeleid 2012. De monitor is opgesteld op basis van het ontwerp dat vorig jaar door het college is vastgesteld en bestaat uit elementaire doelen, activiteiten en indicatoren.

Het monitoren van het jeugdbeleid is geen doel op zich, maar een sturingsmiddel. Op basis van de monitor willen we met elkaar in gesprek over wat het jeugdbeleid oplevert. Wat ons betreft gaat dit gesprek over de richting die we op willen met ons beleid en niet zozeer om het halen van een procentpunt meer of minder.

Ons voornemen was de monitor te koppelen aan de actualisatie van ons jeugdbeleid. De transities en de transformatie in het sociaal domein brengen ook veranderingen in het jeugdbeleid teweeg. Daarom willen we de monitor nu benutten als één van de bouwstenen voor het herinrichten van het sociaal domein.

Onderdeel van de monitor is een thema dat we apart uitlichten. Voor de monitor 2012 is de keuze gemaakt voor het thema schooluitval. In een afzonderlijk hoofdstuk onderwerpen we dit thema aan een uitgebreidere analyse.

We hopen dat deze monitor bijdraagt aan een vruchtbaar gesprek over en derhalve het verbeteren van ons jeugdbeleid.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

J.C.W. Nederstigt, wethouder Jeugd en Onderwijs

1 Inleiding

Haarlemmermeer is een jonge gemeente en besteedt daarom veel aandacht aan haar jeugdige inwoners en hun ouders en begeleiders. Het jeugdbeleid richt zich op het creëren van optimale omstandigheden waarbinnen onze jeugd kan opgroeien tot zelfstandige en zelfredzame burgers. Het kenmerkt zich door een diversiteit aan activiteiten en opgaven die de gemeente en haar maatschappelijke partners samen met jongeren en hun ouders trachten te realiseren, altijd vanuit de vraag en behoefte van het kind. Ons jeugdbeleid karakteriseert zich door een aanpak die de nadruk legt op preventie, die meedenkt maar niet overneemt, ondersteunt waar het nodig is en kansen biedt voor ontplooiing.

Doelen

De kapstok van ons jeugdbeleid bestaat uit een hoofddoel en drie subdoelen, waarin dit beleid is te vatten. Het hoofddoel luidt als volgt:

Onze jonge inwoners ontwikkelen zich (naar hun mogelijkheden) maximaal tot zelfredzame, verantwoordelijke en actieve burgers.

Dit hoofddoel verdelen we onder in drie subdoelen:

1. Subdoel 'opgroeien en opvoeden': Onze jonge inwoners groeien op onder veilige en gezonde omstandigheden.
2. Subdoel 'leren': Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.
3. Subdoel 'ontplooiën': Onze jonge inwoners ontplooiën zich in hun vrije tijd tot zelfredzame, verantwoordelijke en actieve burgers.

Hoofdpijnen van beleid

De monitor beperkt zich tot de hoofdpijnen van het jeugdbeleid. Het biedt een doorsnede van het hele jeugdbeleid, zonder al te veel in detail te treden. Op het gebied van schoolverzuim brengen we bijvoorbeeld niet alle typen verzuim in beeld (absoluut, relatief, luxe), maar alleen relatief verzuim. De monitor beperkt zich tot de portefeuille Jeugd (Programma 6), conform de afbakening die we hebben gehanteerd bij de actualisatie van het jeugdbeleid in 2011. Dit houdt in dat terreinen als sport en cultuureducatie niet binnen de sfeer van de monitor vallen, ook al hebben zij wel degelijk raakvlak met het thema jeugd.

Prestaties en effecten

Met het jeugdbeleid hebben we bepaalde doelen voor ogen. Deze doelen willen we bereiken door middel van een groot aantal activiteiten, waarover we prestatieafspraken maken met door ons gesubsidieerde instellingen. Hier kunnen we direct op sturen. Op de maatschappelijke effecten van ons beleid hebben we minder grip. Effecten worden door meer factoren beïnvloed dan door geleverde inspanningen alleen. Het meten van effecten vinden we wel van belang. Het doel

van onze inspanningen is namelijk maatschappelijk effect te sorteren. We werken daarom zowel met effect- als prestatie-indicatoren. De focus ligt vooral op het zichtbaar maken van prestaties, omdat we hier meer invloed op hebben.

Beschrijvend

De monitor is vooral beschrijvend van aard. Met behulp van indicatoren wordt daarnaast inzicht gegeven in ons jeugdbeleid. Daarbij gaat het vaak om kwantitatieve indicatoren, maar soms ook om kwalitatieve indicatoren, bijvoorbeeld als het gaat om de doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Voor sommige doelen of activiteiten is een kwantitatieve indicator namelijk niet te benoemen of niet informatief, een kwalitatieve verantwoording levert dan meer inzicht op. Soms beperken we ons tot het beschrijven van wat we doen. Een voorbeeld hiervan is preventieve logopedie. Jaarlijks worden alle leerlingen in groep 2 gescreend. Het lijkt ons dan zinvoller gewoon te vertellen wat we doen, in plaats van elk jaar te laten zien dat we 100% bereik hebben.

Aanvullende gegevens

Waar dit relevant is maken we in de monitor, naast de gekozen set van indicatoren, gebruik van aanvullende gegevens. Waar dit voor de hand ligt (denk aan hotspots) presenteren we informatie gebiedsgericht. Tot slot plaatsen we, waar mogelijk en interessant, cijfers in een referentiekader, door deze te vergelijken met bijvoorbeeld regionale of landelijke cijfers.

Herinrichten sociaal domein

De transitie in en transformatie van het sociaal domein heeft (op termijn) grote gevolgen voor het jeugdbeleid. Dit onderwerp valt buiten het bestek van deze monitor, omdat hiervoor een apart programma is opgetuigd. Voor een goed begrip van waar we staan en waar we naartoe gaan, schetsen we waar dat voor de hand ligt wel het bijbehorende kader.

Jeugd in cijfers

Op 1 januari 2012 telt Haarlemmermeer 42.498 jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar. Dat is 30% van de totale bevolking. De groep jeugdigen bestaat voor 16% uit 0 tot 4 jarigen, voor 38% uit 4 tot 12 jarigen, voor 26% uit 12 tot 18 jarigen en voor 20% uit jongeren van 18 tot 23 jaar.

Bron: Gemeentelijke basisadministratie

Leeswijzer

In de hoofdstukken die volgen gaan we achtereenvolgens in op de drie subdoelen van het jeugdbeleid, ook wel aangeduid met de thema's opgroeien en opvoeden (hoofdstuk 2), leren (hoofdstuk 3) en ontplooiën (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 gaan we dieper in op het thema schooluitval. De monitor sluit af met een algehele beschouwing (hoofdstuk 6).

2 Opgroeien en opvoeden

In dit hoofdstuk komt het subdoel 'opgroeien en opvoeden' aan bod. Dit subdoel luidt: **Onze jonge inwoners groeien op onder veilige en gezonde omstandigheden**. Het veld van opgroeien en opvoeden is sterk in beweging. Net als andere gemeenten bereiden we ons voor op de overheveling van taken van het Rijk en de provincie. Dit hoofdstuk kan daarom niet zonder een korte schets van de transitie jeugdhulp, onze visie daarop en de samenhang met passend onderwijs. In vervolg op deze schets staan we stil bij onze belangrijkste activiteiten op het gebied van opgroeien en opvoeden: de doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (hierna: CJG), preventieve- opvoed en opgroeiondersteuning, Jeugdgezondheidszorg (hierna: JGZ) en afstemming van het CJG op andere domeinen, waaronder het onderwijs.

Transitie jeugdhulp

Op dit moment zijn de verantwoordelijkheden in de jeugdhulp verdeeld tussen het Rijk, de provincies, zorgverzekeraars en gemeenten. De wettelijke grondslag is gelegen in de Wet op de jeugdzorg en deels in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (hierna: AWBZ) en de Zorgverzekeringswet. Het kabinet beoogt een stelselwijziging door te voeren, waarin gemeenten verantwoordelijk worden voor de zorg voor jeugd en de financiering. Er komt één wettelijke grondslag: de Wet zorg voor jeugd. Het Rijk hoopt hiermee inhoudelijke en organisatorische veranderingen in het geheel van de jeugdhulp te realiseren. Daarnaast wil het Rijk door de 'hulp dichtbij' eerder en sneller in te zetten, de stijgende vraag naar gespecialiseerde zorg terugdringen.

Concreet worden de volgende taken overgeheveld naar gemeenten: toegangstaken Bureau Jeugdzorg (hierna: BJz) en Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, jeugdbescherming en jeugdreclassering, jeugd- en opvoedhulp, jeugdzorgplus, jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (jeugd-GGZ) en de zorg voor jeugd Licht Verstandelijk Beperkten (jeugd-LVB). Er komt één financiering en een nieuw wettelijk kader voor al deze vormen van ondersteuning en hulp aan kinderen en hun opvoeders. In de nieuwe Wet zorg voor jeugd wordt vastgelegd dat gemeenten zorg moeten dragen voor een herkenbare en laagdrempelige plek van waaruit een aantal basisfuncties van ondersteuning en zorg worden aangeboden. In het regeerakkoord staat daarnaast dat de CJG's als frontoffice kunnen dienen voor de over te hevelen taken. Haarlemmermeer is een koploper in de ontwikkeling van de CJG's. We beschikken over een stevig samenwerkingsverband op het gebied van onderwijs, welzijn en jeugdhulp.

Ambitie

Als uitgangspunten voor de jeugdhulp hanteren we de vier toetsstenen zoals we die geformuleerd hebben voor de hervorming van het sociaal domein: nabijheid, eigen kracht, ruimte voor de professional en ontschotting. We kiezen ervoor om de

wensen van jeugd en hun ouders als vertrekpunt te nemen voor het concreet maken van onze vier toetsstenen.

Kinderen en jongeren kunnen in Haarlemmermeer veilig en gezond opgroeien. Zij worden ongeacht hun achtergrond of eventuele beperking, in staat gesteld om zich goed te ontwikkelen en toe te groeien naar zelfstandige volwassenen die erbij horen, naar vermogen meedoen en een aandeel leveren in de samenleving. Ouders zijn zelf verantwoordelijk voor de opvoeding, die plaatsvindt achter de voordeur van het eigen gezin, in familieverband, vriendenkring, op school en de buurt.

Ouders vinden doorgaans zelf antwoorden en oplossingen in het dagelijkse leven. Het sociale netwerk van onze inwoners en de eerste kring van professionals op scholen en kinderdagverblijven spelen een cruciale rol bij het herkennen van regieverlies en ondersteuningsvragen. We ondersteunen door sociale netwerken en de eerste kring van professionals te versterken. Waar nodig bieden we een (aanvullend) vangnet van professionele hulp. Deze hulp wordt bij voorkeur in de eigen omgeving aangeboden en is erop gericht om de jeugdigen en hun ouders zo snel mogelijk in staat te stellen (weer) zelfstandig te functioneren.

Is de veiligheid van een kind in het geding en/of de ontwikkeling van het kind wordt ernstig bedreigd dan grijpen we in en bieden we de nodige ondersteuning.

Doorontwikkeling CJG

Achtergrond

Het CJG is niet alleen een voor alle ouders en jeugdigen herkenbaar, laagdrempelig centraal punt voor opgroei- en opvoedvragen, adequate en passende hulp, en voor coördinatie van hulp, maar vooral ook een netwerkorganisatie. Gezamenlijk is dit netwerk verantwoordelijk voor:

1. het realiseren van een dekkend (basis)aanbod van informatie, voorlichting en algemene en preventieve opgroei- en opvoedsteun, inclusief de jeugdgezondheidszorg;
2. het waarborgen van een sluitende keten, zodat risico's en problemen rond gezondheid, ontwikkeling, opgroeien, en opvoeden tijdig en effectief worden gesignaleerd en aangepakt.

Stand van zaken en ontwikkelingen

Inmiddels telt het CJG 36 netwerkpartners met een grote variëteit aan expertise. Haarlemmermeer heeft één CJG met twee fysieke locaties: het CJG+ in Graan voor Visch en een vestiging in Nieuw-Vennep. In Badhoevedorp en Floriande is er nog geen CJG in fysieke zin. Wel is het netwerk er in functie en operationeel. In de nieuw te bouwen multifunctionele accommodatie Badhoevedorp (verwachte oplevering begin 2015) komt een CJG en realisatie van een CJG in Floriande bevindt zich in de definitiefase.

Met het oog op de transitie jeugdhulp is onze grootste uitdaging om tot verbeteringen in de zorg voor jeugd te komen. Uiteindelijk is het streven zo min mogelijk ouders en kinderen te hoeven doorverwijzen naar gespecialiseerde jeugdzorg en hen te ondersteunen in het zelf vinden van oplossingen in het eigen netwerk of met lichte vormen van ondersteuning. In 2011 is een pilot gestart in 5 gemeenten, waarvan de uitkomsten hoopvol stemmen. Opzet was dat vanuit het lokale netwerk rechtstreeks verwezen kon worden naar (geïndiceerde) ambulante zorg, zonder tussenkomst van (lees: indicatiestelling) door BJz. Vooral Haarlemmermeer sprong er positief uit. "Dat hangt waarschijnlijk samen met het feit dat het CJG daar al goed stond voor de aanvang van de pilot", aldus het jaarverslag 2011 van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (hierna: BJAA).

Inmiddels is de werkwijze van de pilot regulier gemaakt en wordt deze doorontwikkeld in het kader van de frontlijnaanpak. In 2012 hebben we samen met CJG consulenten, zorgcoördinatoren en het CJG-expertiseteam vorderingen gemaakt met de frontlijnaanpak: ouders/ jongeren zitten altijd aan tafel, de zorg wordt georganiseerd met het kind/gezin, zo licht en zo nabij mogelijk en het zelfoplossend vermogen van de ouders wordt versterkt volgens principes van één gezin, één plan, één zorgcoördinator. Samen met het gezin wordt het eigen netwerk betrokken. Er kan een beroep gedaan worden op expertise van de CJG-partners voor consultatie of door het inzetten van specialistische zorg. Een volgende stap is inbedding van deze aanpak in de proeftuin sociaal team, die we in 2013 in Nieuw-Vennep starten. Voor een praktijkvoorbeeld van deze aanpak, zie het kader op de pagina die volgt.

In 2012 heeft het CJG ook een nieuwe communicatiestrategie ontwikkeld. In 2013 vindt de uitrol hiervan plaats, met als doel meer bekendheid te geven aan het CJG. Uit de laatst beschikbare meting blijkt dat 44% van de ouders en/of verzorgers weet waarvoor zij terecht kunnen voor professioneel advies over opvoeding en het CJG kennen. Bij het bekendheid geven aan het CJG kiezen we expliciet voor het dragen van het landelijk CJG-beeldmerk. Hiermee dragen we uit dat wat we doen geen lokale aangelegenheid is, maar in de geest van wat landelijk en oorspronkelijk de bedoeling is. In 2012 is tevens de online toegang tot het gehele aanbod opvoedings- en opgroeiondersteuning, bijvoorbeeld opvoedcursussen, gerealiseerd.

Bekendheid CJG

44% van de ouders en/of verzorgers weet waar zij terecht kunnen voor professioneel advies over opvoeding en kent het CJG.

Bron: Bevolkingsenquête, 2011

In algemene zin is de samenwerking tussen CJG-netwerkpartners versterkt door middel van het gebruik van een gezamenlijk registratiesysteem door het frontlijnteam, het maandelijks organiseren van (goedbezochte) netwerk lunches met

een speciaal thema, aansluiting van nieuwe partners bij het CJG-netwerk en de oprichting van het expertiseteam (specialisten die het frontlijnteam bijstaan).

De trein van Boos naar Middel¹

Moeder heeft twee dochters. Ze heeft een turbulente tijd achter de rug: een scheiding, huiselijk geweld en seksueel misbruik. Ook had ze een moeilijke jeugd: haar vader en haar broers waren alcoholist. Zelf dronk ze op een gegeven moment ook de nodige flessen wijn per dag. Naast dat zij een trauma heeft, is er het vermoeden van psychiatrische problematiek. Ook haar dochters hebben aandoeningen.

Het gezin heeft al twee jaar thuisondersteuning. De hulpverlener heeft al veel goeds kunnen doen, zoals het oplossen van schuldenproblematiek. De laatste tijd echter weet ze niet meer wat te doen. Ze stuit namelijk op weerstand en het gezin is weinig coöperatief. Moeder heeft geen enkel gezag meer, als gevolg waarvan haar dochters een eigen leven leiden en structuur en respect in het gezin volkomen ontbreken. Tot overmaat van ramp worden steeds meer beesten in huis gehaald. Zowel de beesten als het huis worden verwaarloosd.

De hulpverlener vraagt het CJG om raad. In onderling overleg wordt een 'ouder aan tafelgesprek' georganiseerd, in aanwezigheid van moeder, haar jongste dochter, de hulpverlener en diverse andere hulpverlenende instellingen. Er komt veel op tafel, zowel de onmacht van moeder als de onmacht van de hulpverlener. Er wordt afgesproken dat het CJG meekijkt, hoe het er thuis aan toe gaat, en begeleiding biedt volgens de methodiek van 'de trein van Boos naar Middel'. De methodiek wordt toegepast, waarbij het hele gezin maar ook de hulpverlener aanwezig is. Dit leidt tot veel discussie. Er komt ook veel angst en boosheid naar boven. Iedereen bleek allang uit de trein gestapt, zat op een ander station, daarom liep het niet. Partijen praten intensief met elkaar over eigen regie nemen, prioriteiten stellen en een gezamenlijk reisschema. Er is aandacht voor wat het gezin nodig heeft, maar ook wat als uitvloeisel hiervan de hulpverlener aan ondersteuning nodig heeft. Laatstgenoemde wordt wegwijs gemaakt in de methodiek, zodat zij de regie kan nemen en moeder in haar kracht kan zetten.

In twee maanden tijd is hierdoor in het gezin veel en positief veranderd. Alle huisdieren zijn uit huis gehaald door de dierenbescherming, in opdracht van moeder en dochters zelf. Het huis is ontsmet en blijft netjes, omdat iedereen nu een taak in het huishouden heeft en uitvoert.

Moeder heeft zich opnieuw aangemeld voor hulp. Ze laat zich testen, blijkt een aandoening te hebben en krijgt hiervoor medicatie. Hierdoor kan zij veel beter de structuur bieden die haar dochters nodig hebben. Ze volgt behalve behandeling, ook groepstherapie. Moeder heeft zich ook aangemeld voor verder psychiatrisch onderzoek.

De oudste dochter wilde aanvankelijk niets, maar stelt zich nu open voor hulp. Inmiddels heeft ze een eigen inkomen, studeert ze en kan ze over niet al te lange tijd het huis uit. Dat wil ze ook graag. De jongste dochter benut nog meer dan voorheen haar eigen netwerk, moeder stimuleert dit ook positief. De sfeer in huis is beter. Er is minder geschreeuw en gevloek en meer respect. Moeder heeft ook weer een vriend.

De trein wordt nog steeds gereden met het gezin. De hulpverlener zit er nog in, omdat er nog veel vragen liggen. Maar in plaats van dat ze de regie kwijt is, heeft ze weer grip op de situatie.

Bron: CJG Haarlemmermeer

In 2012 is een begin gemaakt met het nadenken over het meten van tevredenheid van klanten die zich direct bij één van de CJG-vestigingen melden. Op dit moment

¹ De trein van Boos naar Middel is een metafoor die hulpverleners een duidelijk kader biedt in gesprekken met cliënten over ingewikkelde onderwerpen waarbij gevoelens heftig opspelen. Op een oplossingsgerichte manier worden klanten uitgenodigd om hun negatieve emotie te herformuleren en in hun gedachten te transformeren. Dit gebeurt stap voor stap, van station naar station, in een tempo dat de klant aangeeft en aankan. Zo wordt die negatieve emotie op station Middel omgezet in positieve actie. Bron: Frank van den Berg en Ernst Bouweriks (2012), De trein van Boos naar Middel, Een nieuw transportmiddel in oplossingsgerichte gesprekken, Amsterdam: SWP.

is een kwalitatief instrument in ontwikkeling op basis waarvan we na de zomer uitspraken kunnen doen over de tevredenheid van klanten met de geboden ondersteuning.

Tot slot melden we dat sinds medio 2012 een zogenaamde Gezinscloud in ontwikkeling is. De Gezinscloud is een virtuele omgeving voor bewoners en professionals van het CJG en biedt de volgende functies:

- huiskamer: hiermee wordt de inloofunctie van het CJG verplaatst naar de mensen thuis. Vanuit hun huiskamer kunnen ze terecht voor informatie, advies, ondersteuning et cetera.
- marktplaats: organisaties kunnen er hun aanbod kwijt, bewoners biedt het informatie over waarvoor ze bij wie terecht kunnen.
- consultatie: professionals stemmen of op dossierniveau.

Naar verwachting gaat de Gezinscloud rond de zomer van 2013 live.

Jeugdgezondheidszorg en preventieve opgroei en -opvoedondersteuning

Achtergrond

De basis van het CJG wordt gevormd door de JGZ. De gemeente heeft de taak zorg te dragen voor de uitvoering van de JGZ. JGZ is preventieve gezondheidszorg die aan alle kinderen van nul tot negentien jaar in Nederland wordt aangeboden. Het doel ervan is het bevorderen, beschermen en bewaken van de lichamelijke, psychische, sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen. De JGZ geeft informatie en advies aan ouders en kinderen over een gezonde ontwikkeling. Daarnaast signaleert de JGZ (dreigende) stoornissen en risico's om tijdig adequate ondersteuning, korte interventies, doorverwijzing of andere vormen van hulpverlening te kunnen aanbieden. Het zorgaanbod is wettelijk vastgelegd in het Basistakenpakket (hierna: BTP) JGZ 0-19 jaar.²

Naast de JGZ bevat het basismodel CJG de opvoed- en opgroei-ondersteuning zoals bedoeld in prestatieveld 2 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (hierna: Wmo). Het gaat dan om 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden'. Dit heeft betrekking op de in de gemeente wonende jeugdigen – en

² Het BTP is opgebouwd uit een uniform en een maatwerkdeel. Het uniforme deel bestaat uit activiteiten die aan alle kinderen en jongeren op een bepaalde leeftijd op gestandaardiseerde wijze moeten worden aangeboden. Hiertoe behoren de screenings, vaccinaties en de preventieve voorlichting en adviezen aan ouders over bijvoorbeeld voeding en slaaphouding van pasgeborenen. Ouders met oudere kinderen krijgen afhankelijk van de leeftijd van het kind voorlichting over onder meer taalontwikkeling, zindelijkheid, mondgezondheid en middelengebruik. De activiteiten in het maatwerkdeel zijn per gemeente verschillend. Iedere gemeente stemt het zorgaanbod af op de specifieke zorgbehoefte van groepen kinderen en op de gezondheidssituatie van de kinderen in de gemeente of de regio. Over het aan te bieden pakket maakt de gemeente afspraken met organisaties in de JGZ.

in voorkomende gevallen hun ouders – bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Functies van het preventief jeugdbeleid zijn: informatie en advies, signaleren van problemen, toegang tot het hulpaanbod, licht-pedagogische hulp en coördinatie van zorg.

Doorverwijzingen

In het schooljaar 2009-2010 werden regionaal, op basis van verschillende bevindingen, 1.303 basisschoolleerlingen verwezen naar intern aanbod van de GGD of naar extern aanbod.

Bron: Bevindingen van de Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar: 2009-2010, 2011

Stand van zaken en ontwikkelingen

Recent is door commissie De Winter³ advies uitgebracht over wat in het kader van de JGZ in de toekomst uniform aangeboden moet worden. Met enkele wijzigingen blijft het uniforme deel verankerd in de Wet publieke gezondheid, het maatwerkdeel wordt grosso modo opgenomen in de nieuwe Wet zorg voor jeugd.

Psychosociale problematiek en genotmiddelengebruik

Van de Haarlemmermeerse jongeren in het voortgezet onderwijs heeft 4% psychosociale problematiek, rookt 11% minstens 1 keer per week, nuttigt 38% alcohol en gebruikt 6% hasj of wiet.

Bron: Scholierenonderzoek E-movo, 2010

Het aanbod aan preventieve opgroei- en opvoedondersteuning staat beschreven in de nota 'Evaluatie en doorontwikkeling CJG'. In 2012 is daar weinig in veranderd, ook niet in het bereik, zo is de inschatting (hierna zijn de cijfers voor 2011 vermeld). Met het oog op de transitie jeugdhulp zal het aanbod in 2013 onder de loep worden genomen.

Opgroei- en opvoedondersteuning

Gebruik opvoedsprekuren: 165 gezinnen
Deelname opvoedcursussen: 120 gezinnen
Gebruik licht ambulante zorg: 105 gezinnen
Gebruik schoolmaatschappelijk werk (primair en voortgezet onderwijs): 246 kinderen
Gebruik Nieuwe Perspectieven: 17 jongeren
Deelname Triple P: 305 gezinnen
Gebruik preventieaanbod Jeugdriagg: 100 gezinnen
Gezinnen met zorgcoördinatie: 143 gezinnen

Bron: Nota doorontwikkeling CJG

³ Meer informatie is te vinden in het advies 'Een stevig fundament, evaluatie van het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg' van februari 2013.

Steeds meer organisaties die in het jeugddomein werken, sluiten zich aan op Matchpoint.⁴ Dit komt ook tot uitdrukking in de toename van het aantal ketenregistraties en matches in 2012. Inmiddels zijn ook veel scholen aangesloten op het systeem. Wat opvalt is dat scholen nog (te) weinig registreren.

In 2012 was Haarlemmermeer goed voor 1.014 ketenregistraties.⁵ Als in Matchpoint dezelfde jongeren door meer dan één partij wordt geregistreerd, ontstaat een match. Matchpoint voorziet dan in zorgcoördinatie. Deze wordt belegd bij één van de instellingen. De zorgcoördinator van zo'n instelling neemt contact op met overige betrokkenen; men kent elkaar en kan de zorg beter afstemmen. De ketenregistraties resulteerden in 2012 in 81 matches.⁶

Verwijsindex Matchpoint

In 2012 was Haarlemmermeer goed voor 1.014 ketenregistraties. De ketenregistraties resulteerden in 81 matches.

Hulpverlening niet altijd het antwoord

Een gezin heeft enkele kinderen met ontwikkelingsproblemen en/of een stoornis.

Er is de laatste tijd veel stress in het gezin, vanwege baanverlies van één van de ouders. Hierdoor ontstaan financiële problemen, omdat het gezin niet meer kan voldoen aan hypotheekverplichtingen. Onderlinge spanningen en ruzie zijn hier het gevolg van, wat zich uit in geluidsoverlast.

Het gezin krijgt hulp aangeboden, gericht op de opvoeding en ondersteuning van moeder in de dagelijkse situatie. Na twee maanden stopt deze hulp, vanwege het verlopen van een indicatie.

Ambulante hulp wordt ingezet, gericht op ondersteuning van de twee oudste kinderen. Ouders werken mee, maar geven aan dat zij een ander huis nodig hebben. Hiervoor komen ze niet in aanmerking, bovendien is het gezin niet dakloos. De stress neemt verder toe en het gedrag van de kinderen verslechtert. Moeder krijgt vrijwillige hulp, maar dat botert niet. Ze zoekt oppas, omdat de vrijwillige hulp alleen ondersteuning biedt als moeder zelf aanwezig is. Een nieuwe hulpverlener wordt ingezet, gericht op de opvoeding van kinderen. Ouders zijn coöperatief, maar haken na drie gesprekken af. De hulp sluit namelijk niet aan op de wens van ouders. Ouders weigeren vanaf nu alle hulp.

Er wordt een zorgmelding bij Bureau Jeugdzorg gedaan. Ouders krijgen het etiket 'zorgmijddend' opgeplakt. Ouders geven op hun beurt aan dat zij niet geholpen worden. Het probleem is volgens hen de financiële situatie die alleen verholpen kan worden als het huis verkocht wordt, zij in een huurwoning kunnen trekken en schuldhulpverlening wordt ingezet. Dan kunnen ze weer bouwen.

Uiteindelijk met ouders, de woningcorporatie, gemeente en BJz om tafel gezeten. Een uitzondering toegepast, waardoor een huurwoning en schuldsanering mogelijk wordt. Sindsdien is er geen hulp meer ingezet in het gezin. En is er geen enkele melding meer geweest van geluidsoverlast...

Bron: CJG Haarlemmermeer

⁴ Met Matchpoint is voor de professionals uit de Stadsregio Amsterdam in één oogopslag te zien welke instellingen en professionals hun zorg hebben geuit over dezelfde jongere en welke partij verantwoordelijk is voor de zorgcoördinatie.

⁵ Matchpoint, kwartaalrapportage en jaarverslag, 2012-4.

⁶ Idem.

Afstemming CJG op andere domeinen

Achtergrond

Kenmerkend voor het CJG Haarlemmermeer is dat niet alleen lokale jeugdpartners samenwerken, zoals in veel andere gemeenten, maar ook partners uit onderwijs, welzijn en de volwassenzorg. Deze verbindingen zijn uitgebreid beschreven in de nota 'Evaluatie doorontwikkeling CJG'. Gezien de relatie tussen jeugdhulp en passend onderwijs gaan wij hier iets dieper in op deze verbinding.

Stand van zaken en ontwikkelingen

Naast de transitie jeugdhulp wordt ook het stelsel van passend onderwijs hervormd. Die stelselwijziging heeft gevolgen voor de rol van de gemeente en er is een sterke samenhang met de transitie jeugdhulp. Scholen krijgen in het nieuwe stelsel een zorgplicht. Dat betekent dat wanneer ouders hun kind op een bepaalde school aanmelden, deze de taak heeft dit kind een zo goed mogelijke plek te bieden. Als de school dit zelf niet kan leveren, heeft de school de taak binnen het samenwerkingsverband het kind een zo goed mogelijke plek op een andere school te bieden. Ouders hoeven op deze manier niet zelf alle scholen af om een plek voor hun kind te vinden. Om aan deze plicht te kunnen voldoen, werken scholen samen en wordt 'lichte' en 'zware' onderwijszorg onder de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband gebracht. Doel is het verminderen van de bureaucratie en het mogelijk maken van meer maatwerk in het zorgaanbod voor leerlingen.

De samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs is in het primair onderwijs al in volle gang. Door een gezamenlijke sturing bijvoorbeeld op het gebied van schoolmaatschappelijk werk is een gedeelde visie ontstaan tussen het CJG en het samenwerkingsverband passend onderwijs⁷, waarbij de nadruk ligt op vroegsignalering, preventie in plaats van (zwaardere vormen van) hulpverlening en voorkomen dat kinderen over moeten stappen naar speciaal onderwijs. In 2012 is vanuit het samenwerkingsverband passend onderwijs ook de pilot Maatwerk gestart. Het doel van de pilot is het opdoen van ervaring met het arrangeren en inkopen van ondersteuning door de school voor zorgleerlingen, waarbij de inhoud van de ondersteuning in samenspraak met ouders wordt bepaald. Het CJG is betrokken bij deze pilot, enerzijds omdat de ondersteuning zich beweegt op het raakvlak onderwijs en zorg, anderzijds omdat het CJG wil leren van de ervaringen die met zorgarrangementen worden opgedaan.

In 2013 wordt ook het samenwerkingsverband passend onderwijs voor het voortgezet onderwijs⁸ verder opgetuigd. Op 1 augustus 2014 moeten de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs zogenaamde ondersteuningsplannen gereed hebben. In deze plannen leggen zij vast hoe zij passend onderwijs voor elk kind willen realiseren.

⁷ Het samenwerkingsverband omvat basisscholen in gemeente Haarlemmermeer

⁸ Het samenwerkingsverband omvat scholen voor voortgezet onderwijs in de regio Amstelland-Meerlanden (Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn).

3 Leren

In dit hoofdstuk komt het subdoel 'leren' aan bod. Dit subdoel luidt: **Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.** We besteden achtereenvolgens aandacht aan onze hoofdactiviteiten in dit kader, te weten de aanpak van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer, onderwijsvoorbereiding en -ondersteuning en onderwijsverbreding.

Aanpak schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Achtergrond

Bijna alle kinderen in Nederland gaan met 4 jaar naar de basisschool. Jongeren tussen 5 en 18 jaar zijn verplicht om onderwijs te volgen, totdat ze een startkwalificatie hebben. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de leerplicht (in Haarlemmermeer zijn 21.754 leerlingen leerplichtig), voor jongeren tussen 16 en 18 jaar de kwalificatieplicht. Dit houdt in dat jongeren tot 18 jaar onderwijs moeten volgen tot zij een startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is een diploma op, havo, vwo of minimaal mbo-2 niveau. De kwalificatieplicht is een van de maatregelen die het Rijk heeft ingesteld om schooluitval van jongeren tegen te gaan en de kansen van startende jongeren op de arbeidsmarkt te vergroten. De kwalificatieplicht is geregeld in de Leerplichtwet. Na de kwalificatieplicht heeft de overheid de werkleerplicht ingesteld voor jongeren tot 27 jaar die niet werken of naar school gaan. Zij kunnen geen beroep meer doen op een uitkering.

De leerplichtambtenaar houdt toezicht op de naleving van de Leerplichtwet en krijgt via het Verzuimloket informatie over het spijbelgedrag van leerlingen. In bepaalde uitzonderingsgevallen kunnen kinderen een vrijstelling van de leerplicht krijgen.

Voor de aanpak van voortijdig schoolverlaten⁹ heeft het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW) in alle 39 RMC-regio's¹⁰ convenanten afgesloten met contactgemeenten en onderwijsinstellingen in het voortgezet onderwijs (hierna: vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (hierna: mbo).

Stand van zaken en ontwikkelingen

In de monitor volgen we het relatief verzuim van leerlingen (zonder geldige reden te laat komen of wegblijven van school). In het schooljaar 2011-2012 was in 964 gevallen sprake van relatief verzuim.¹¹ In een eerder schooljaar bedroeg dit aantal

⁹ Doelgroep zijn niet-leerplichtige jongeren van 18 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten.

¹⁰ RMC staat voor Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (hierna: RMC). Haarlemmermeer maakt met 15 andere gemeenten deel uit van de RMC-regio Agglomeratie Amsterdam. Contactgemeente in deze agglomeratie is Gemeente Amsterdam.

¹¹ Informatie ontleend aan jaarverslag leerplicht 2011-2012.

994, een daling dus van 3%. De daling heeft onder andere te maken met de zichtbaarheid en bereikbaarheid van leerplicht binnen de school en de werking van instrumenten zoals het preventieve spreekuur. De capaciteit van het team leerplicht, kwantitatief en kwalitatief, maakt dit mogelijk.

Een tweede indicator is de ontwikkeling in het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters.¹² Voortijdig schoolverlater is iedere jongere tussen 12 en 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat. In het schooljaar 2011-2012 telt Haarlemmermeer 335 nieuwe voortijdig schoolverlaters.¹³ Dit zijn er 75 minder (16%) dan een schooljaar eerder.

De aanpak van voortijdig schoolverlaten zich ook op zogenaamde oude voortijdig schoolverlaters. Dit zijn leerlingen die in eerdere jaren zijn uitgevallen. In het schooljaar 2011-2012 zijn in totaal 1.202 voortijdig schoolverlaters (oud en nieuw) begeleid, met als resultaat dat 24% van deze jongeren weer terug is naar school, 7% is gaan werken in combinatie met een opleiding en 28% is gaan werken zonder verder onderwijs te volgen.¹⁴

Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

In het schooljaar 2011-2012 was in 964 gevallen sprake van relatief verzuim.
Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters bedroeg 335.
Van het totaal aantal voortijdig schoolverlaters (oud en nieuw) werd 24% weer teruggeleid naar school, is 28% gaan werken en is 7% gaan werken in combinatie met een opleiding.

Ook willen we zicht krijgen op jongeren van 23 tot 27 jaar zonder startkwalificatie. Reden is dat jongeren tot 27 jaar met de aanscherping van de Wet werk en bijstand (hierna: WWB) niet (meer) in aanmerking komen voor een uitkering. Zij moeten terug naar school (veelal het mbo), maar daar vindt selectie aan de poort plaats bij de nieuw in te voeren entreeopleidingen. De school houdt geen zicht op jongeren die geweigerd worden of die na vier maanden een negatief bindend studieadvies krijgen. Deze jongeren verdwijnen mogelijk uit beeld bij de gemeente en het onderwijs. In het meest ongunstigste geval melden ze zich alsnog voor een uitkering als ze 27 zijn. In 2013 wordt deze groep, samen met de overige gemeenten in de regio Amstelland-Meerlanden, in beeld gebracht.

¹² OCW gebruikt voor het berekenen van het aantal schooluitvallers gebruik van het Basisregister Onderwijsnummer (BRON). Wanneer een leerling gedurende een schooljaar het onderwijs verlaat, zonder startkwalificatie, dan wordt deze leerling gerekend tot voortijdig schoolverlater. Jaarlijks wordt er op 1 oktober (T) gekeken welke leerlingen het voorgaande jaar (T-1) stonden ingeschreven. Wanneer deze leerlingen op 1 oktober (T) niet meer ingeschreven staat en nog niet in het bezit is van een startkwalificatie, dan is dit volgens de definitie een voortijdig schoolverlater.

¹³ VSV-verkenner, OCW. Het betreft voorlopige cijfers.

¹⁴ RMC-effectrapportage 2011-2012.

Leerlingen: woon- en schoolgemeente

31% van onze jongeren volgt elders voortgezet onderwijs, vooral in Haarlem (567), Amsterdam (494), Lisse (358) en Amstelveen (344). Een aantal uitzonderingen op de regel dat scholen in Haarlemmermeer voornamelijk worden bevolkt door leerlingen die in onze gemeente wonen, zijn het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs en in mindere mate het praktijkonderwijs. Deze onderwijstypen trekken relatief veel leerlingen van elders aan, respectievelijk 73% en 33%. Omgekeerd volgen veel leerlingen die wonen in Haarlemmermeer speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of praktijkonderwijs buiten onze gemeentegrenzen, respectievelijk 82% en 55%.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, 2011

Zorgen voor leerlingenvervoer

Achtergrond

Het leerlingenvervoer is gedecentraliseerd in 1987. Gemeenten zijn sindsdien verplicht een regeling vast te stellen op basis waarvan ouders van leerlingen – onder bepaalde voorwaarden – aanspraak kunnen maken op bekostiging van de vervoerkosten van en naar school. De financiële middelen zijn onderdeel van de Algemene uitkering gemeentefonds. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft voor de genoemde regeling een model opgesteld, op basis waarvan gemeenten hun eigen verordening maken. De wettelijke basis van het leerlingenvervoer ligt in de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs. Het leerlingenvervoer omvat leerlingen van basisscholen, speciaal basisonderwijs en scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs.

Stand van zaken en ontwikkelingen

Met ingang van het schooljaar 2012-2013 is een nieuwe verordening van kracht. Insteek ervan is binnen het bestaande wettelijke kader, dus met blijvende zorg voor leerlingen die deze vorm van ondersteuning nodig hebben, tot kostenreductie te komen. Belangrijkste maatregelen die we in dit verband hebben genomen, zijn:

- het verhogen van de kilometergrens waarboven recht bestaat op leerlingenvervoer;
- invoering van de wettelijk vastgestelde maximale reistijd voor leerlingenvervoer op religieuze gronden;
- het in beginsel afschaffen van vervoer voor praktijkonderwijs en leerwegondersteunend onderwijs;
- stimuleren van het gebruik van eigen en openbaar vervoer.

De nieuwe verordening heeft tot gevolg dat eind 2012 gemiddeld iets meer dan 400 leerlingen gebruik maken van het aangepast vervoer, een significante afname ten opzichte van een jaar eerder: toen ging het nog om ongeveer 500 leerlingen. Daarentegen is het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het openbaar vervoer licht gestegen. Eind 2012 doen gemiddeld iets meer dan 500 leerlingen een beroep

op het leerlingenvervoer tegenover een kleine 600 leerlingen een jaar eerder, een daling dus van meer dan 15%.¹⁵

Leerlingenvervoer

Eind 2012 doen gemiddeld iets meer dan 500 leerlingen een beroep op het leerlingenvervoer. Ongeveer 80% van deze leerlingen maakt gebruik van aangepast vervoer.

In 2013 staan 2 onderzoeken op de rol die van invloed kunnen zijn op het leerlingenvervoer in de toekomst. Het eerste betreft een onderzoek naar collectief vervoer in de regio Amstelland-Meerlanden en Kennemerland. Doel van het onderzoek is te achterhalen of en zo ja welke combinaties van verschillende typen vervoer (AWBZ, Wmo en leerlingenvervoer) mogelijk zijn. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zijn verschillende scenario's denkbaar, variërend van het aanbesteden van het leerlingenvervoer op de huidige wijze (dus als gemeente afzonderlijk) tot het integraal aanbesteden van het collectief vervoer op regionale schaal. Allerhande tussenvarianten zijn denkbaar. Het tweede onderzoek betreft het klanttevredenheidsonderzoek leerlingenvervoer in Haarlemmermeer, waarvan de resultaten inmiddels beschikbaar zijn.

Tot slot is van belang te melden dat OCW onderzoek heeft laten doen naar de vraag bij wie de verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer thuishoort. Uitkomst is dat gemeenten voorlopig verantwoordelijk blijven en niet de regionale samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst de verantwoordelijkheid alsnog naar de samenwerkingsverbanden gaat.

Bieden van onderwijsvoorbereiding- en ondersteuning

Achtergrond

Door op jonge leeftijd te investeren in het voorkomen en verminderen van taal- en overige onderwijsachterstanden, worden problemen op latere leeftijd voorkomen. Achtereenvolgens passeren peuterspeelzaalwerk, voor- en vroegschoolse educatie, schakelonderwijs en preventieve logopedie de revue.

Doelgroep van peuterspeelzalen zijn kinderen van 2 tot 4 jaar. Deze voorziening is gericht op de verzorging, opvoeding en het bijdragen aan de ontwikkeling van deze kinderen.

De schakelklassen zijn bedoeld voor kinderen in de basisschoolleeftijd die korter dan een jaar in Nederland zijn, de Nederlandse taal niet als moedertaal hebben en wonen in Haarlemmermeer. Doel is het verkleinen of wegwerken van taalachterstand zodat kinderen kunnen deelnemen aan het reguliere basisonderwijs.

¹⁵ Informatie ontleend aan administratie leerlingenvervoer.

Voor- en vroegschoolse educatie (hierna: VVE) is onderwijs voor zeer jonge kinderen met een (taal)achterstand. Kinderen halen spelenderwijs hun taalachterstand in, zodat zij een goede start kunnen maken op de basisschool. Voorschoolse educatie is bedoeld voor peuters van 2,5 en 3 jaar en vindt plaats op de peuterspeelzalen en in een enkel geval (gesubsidieerd) op de kinderopvang. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie en bepalen zelf welke kinderen in aanmerking komen (meestal met behulp van de gewichtenregeling). Deze kinderen worden doelgroepkinderen genoemd. Vroegschoolse educatie wordt gegeven in groep 1 en 2 van de basisschool en valt onder de verantwoordelijkheid van scholen.

Er is aandacht voor preventieve logopedie op consultatiebureaus, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en in het basisonderwijs (afsluitende screening in groep 2). Hiermee wordt vroegtijdige signalering en doorverwijzing van taal/spraakproblematiek gerealiseerd.

Stand van zaken en ontwikkelingen

Het peuterspeelzaalwerk wordt uitgevoerd door Stichting Kinderopvang Haarlemmermeer (hierna: SKH). Met subsidie van de gemeente worden 24 locaties met in totaal 35 groepen in stand gehouden.¹⁶ Er is sprake van een dekkend aanbod. In 2012 waren 1.077 kinderen geplaatst. In 2011 waren dit er 1.101, een lichte afname van 2%.¹⁷ SKH probeert in de kleine kernen zoveel mogelijk open te blijven, ondanks de terugloop van het aantal kinderen.

SKH biedt VVE op alle peuterspeelzalen aan. Volgens het wettelijk voorgeschreven minimum moet Haarlemmermeer 146 kinderen bereiken. Met 165 kinderen die tot nu toe worden bereikt is het ambitieniveau hoger. In 2012 werden zelfs 183 kinderen bereikt.¹⁸ Het hoge bereik is mede te danken aan een sluitende aanpak op het gebied toeleiding van doelgroepkinderen door het Plusloket, een onderdeel van het CJG. Hierin werken consultatiebureaus, SKH en Stichting Meerwaarde samen. Door betere signalering en mogelijk ook als gevolg van het duurder worden van kinderopvang, ontstaan inmiddels een VVE-wachlijst. In de komende periode staat ouderbetrokkenheid op de agenda.

Met de afspraken op het gebied van VVE die begin 2012 met het Rijk zijn gemaakt, hebben we een verdere kwaliteitsimpuls doorgevoerd. Inmiddels voldoen alle peuterspeelzalen aan de benodigde basiskwaliteit (bepaalde leidster-kindratio, maximale groepsgrootte, aanwezigheid minimaal één gekwalificeerde beroepskracht), zijn er meer hbo'ers op de groep, wordt het opbrengstgericht

¹⁶ SKH werkt met een inkomensafhankelijke bijdrage, waardoor de gemeentelijke subsidie vooral terecht komt bij inwoners die dat het meest nodig hebben.

¹⁷ Cijfers beschikbaar gesteld door SKH.

¹⁸ Idem.

werken doorgevoerd en hebben alle leidsters inmiddels een taaltoets afgelegd. In 2013 volgen de scholingstrajecten.

Voor de lange(re) termijn streven we naar meer samenhang tussen de voor- en vroegschoolse voorzieningen en daarmee een doorgaande lijn naar de basisschool. Hiertoe zal de samenwerking tussen gemeente, schoolbesturen (samenwerkingsverband primair onderwijs), kinderdagverblijven en peuterspeelzalen worden versterkt. Onze ambitie is dat in 2015 alle peuters een warme overdracht krijgen naar de basisschool. Op zeven basisscholen – het gaat hier om scholen met een hoog aandeel VVE-kinderen – loopt nu een pilot.

Met het schakelonderwijs werden gedurende 2012 in het primair onderwijs maandelijks gemiddeld 22 kinderen bereikt.¹⁹ Zij volgen 's morgens onderwijs op basisschool De Wegwijzer in Hoofddorp en 's middags op hun moederschool. Vervoer vindt plaats per taxibusje. Met ingang van het schooljaar 2013-2014 is het de bedoeling dat voltijd schakelonderwijs wordt aangeboden. In het voortgezet onderwijs volgden in 2012 gemiddeld 41 leerlingen schakelonderwijs op het Hoofvaart College in Hoofddorp.²⁰

Onderwijsvoorbereiding en -ondersteuning

In 2012 waren 1.077 kinderen geplaatst op een peuterspeelzaal.

In 2012 werden 183 kinderen bereikt met VVE.

Met het schakelonderwijs werden gedurende 2012 in het primair onderwijs maandelijks gemiddeld 22 kinderen bereikt. In het voortgezet onderwijs volgden in 2012 maandelijks gemiddeld 41 leerlingen schakelonderwijs op het Hoofvaart College in Hoofddorp.

Op het gebied van preventieve logopedie wordt de doelstelling zichtbaar van het voorkomen dat leerlingen met taalproblematiek het basisonderwijs instromen. Op alle consultatiebureaus wordt een logopedisch spreekuur aangeboden, met in totaal 134 verwijzingen door artsen in 2012. Als gevolg van betere signalering nam in 2012 het aantal doorverwijzingen door kinderdagverblijven en peuterspeelzalen met een factor drie toe, van 23 tot 64 aanmeldingen. De screening op basisscholen leverde op dat voor 677 kinderen een vervolg noodzakelijk was. Een jaar eerder waren dit er nog 901. Dit zou erop kunnen duiden dat de preventieve insteek langzamerhand zijn vruchten af gaat werpen.²¹ Met ingang van 2013 nemen ook gastouderbureaus deel aan scholing om beter te kunnen signaleren en doorverwijzen.

¹⁹ Cijfers beschikbaar gesteld door basisschool De Wegwijzer.

²⁰ Cijfers beschikbaar gesteld door schoolbestuur Dunamare.

²¹ Informatie ontleend aan Jaarverslag preventieve logopedie 2011-2012, OnderwijsAdvies.

Bieden van onderwijsverbreding

Achtergrond

De gemeente verstrekt subsidie voor natuur- en milieueducatie (hierna: NME). NME is een educatief vak. De educatie betreft alle vormen van - systematische en planmatige - leeractiviteiten met betrekking tot natuur, ecologie, milieu, landschap en duurzaamheid. Achterliggende gedachte is dat bekendheid hiermee en kennis hiervan zal leiden tot meer betrokkenheid, respect, natuur- en milieuvriendelijk handelen en daarmee tot duurzaamheid en leefbaarheid van de samenleving. De term wordt vaak gebruikt om binnenschoolse educatie aan te duiden, zowel in het basis- als voortgezet onderwijs. Het betreft echter *alle* vormen van voorlichting, educatie, burgerparticipatie en communicatie voor een algemeen publiek, waarbij het gaat om verschillende thema's. In verband met de focus van deze monitor, wordt dit laatste aspect hier buiten beschouwing gelaten.

We stimuleren met ons jeugdbeleid ook de ontwikkeling van brede scholen. De brede school is een samenwerkingsverband tussen partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen. Doel van het samenwerkingsverband is vooral de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten. Naast onderwijs, maken opvang, welzijn, zorg, sport en cultuur vaak ook onderdeel uit van de brede school. Haarlemmermeer telt acht brede scholen, waarvan vijf 'oud' en drie 'nieuw'. De inhoudelijke coördinatie van de brede scholen en de exploitatie en het beheer van enkele multifunctionele schoolgebouwen ligt bij Stichting Brede Scholen Haarlemmermeer (hierna: SBSH). Eerder is al besloten de coördinatietaak tot 2014 geheel af te bouwen.

Stand van zaken en ontwikkelingen

In 2012 is het Natuur en Milieucentrum Haarlemmermeer (hierna: NMCH) aan een evaluatie onderworpen, inclusief het NME aanbod. Als uitvloeisel hiervan is een plan gemaakt voor innovatie. Uit efficiencyoverwegingen is in de uitwerking zoveel mogelijk rekening gehouden met participatie en zelfwerkzaamheid van de scholen die aan het programma deelnemen. Door verschillende locaties in te zetten en externe partijen te betrekken voor expertise, faciliteiten en financiering kunnen meer scholen gebruik maken van het NME aanbod.

Voor het schooljaar 2012-2013 hebben vrijwel alle basisscholen ingeschreven op het programma. Het aanbod voor het basisonderwijs bestaat uit lessen gecoördineerd, georganiseerd en begeleid door het NMCH en de uitleen van leskisten en lespakketten. Voor de uitleen werkt NMCH samen met de regionale milieusamenwerking Amstelland-Meerlanden. Met scholen voor voortgezet onderwijs wordt vooral op projectbasis samengewerkt.

In 2012 zijn verdere stappen gemaakt in het verduurzamen van scholen (energiebesparing en gezond binnenmilieu). Enerzijds door samenwerking met een alliantie van externe partijen, anderzijds door het plaatsen van zonnepalen op diverse scholen.

SBSH hanteert een aantal criteria om de ontwikkeling van de brede school te volgen. De coördinatoren bepalen of een brede school aan deze criteria voldoet en koppelen hun bevindingen terug aan de school. De beoordeling geeft aan of iets aanwezig is of gedaan wordt, maar zegt niets over de behaalde kwaliteit.

Welk beeld levert dit op?

- Over het algemeen hebben netwerkpartners een gezamenlijke en gedeelde visie, waar aantoonbaar draagvlak voor is.
- Deze visies zijn vertaald in concrete doelen, activiteiten en beoogde effecten. Programma's bieden kinderen activiteiten op het gebied van educatie, zorg, vrije tijd en opvang.
- Het kind staat nog niet bij alle scholen centraal: het gaat dan om het actief betrekken van kinderen bij de programmering, het bieden van een doorgaande ontwikkelingslijn en een sluitend netwerk om elk kind.
- Ouderparticipatie en participatie van wijkbewoners is nog voor verbetering vatbaar, evenals praktische afstemming tussen partners onderling.
- Niet alle scholen besteden evenveel aandacht aan het promoten van hun brede school.

De ervaring is dat scholen die recent brede school zijn geworden zich sneller tot brede school ontwikkelen dan scholen die dit al geruime tijd zijn. Bij deze 'nieuwe' brede scholen is over het algemeen meer sprake van intrinsieke motivatie. Blijkbaar is dat een succesfactor.

Naschoolse activiteiten

In 2012 werden in brede schoolverband in totaal 765 activiteiten georganiseerd met een bereik van 3.759 kinderen.

In 2012 werden in brede schoolverband in totaal 765 activiteiten georganiseerd met een bereik van 3.759 kinderen.²² Dit is een toename van het aantal activiteiten en het bereik ten opzichte van 2011, waarbij als kanttekening geldt dat door een andere wijze van registratie de cijfers niet geheel vergelijkbaar zijn. Op verreweg de meeste scholen omvat het programma activiteiten op het gebied van talentontwikkeling, preventie, zorg, sport, educatie en kunst en cultuur.

²² Informatie beschikbaar gesteld door SBSH. Een activiteit is een losse bijeenkomst, die deel uitmaakt van een reeks (cursus). Een kind dat aan verschillende activiteiten heeft deelgenomen telt mee per activiteit.

4 Ontplooiën

In dit hoofdstuk komt het subdoel 'ontplooiën' aan bod. Dit subdoel luidt: **Onze jonge inwoners ontplooiën zich in hun vrije tijd tot zelfredzame, verantwoordelijke en actieve burgers.** Achtereenvolgens lopen we onze hoofdactiviteiten in dit kader langs, te weten het stimuleren van jeugdparticipatie, het stimuleren van talentontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren en de aanpak (voorkomen en bestrijden) van jeugdoverlast.

Stimuleren van jeugdparticipatie

Achtergrond

Het participatiebeleid en het jeugd- en onderwijsbeleid zijn de kaders waarbinnen jongerenparticipatie is vormgegeven. Bij jongerenparticipatie gaat het om betrokkenheid en inbreng (meedenken, meepraten, meedoen) van jongeren bij zaken die hen aangaan, zoals vrijetijdsactiviteiten, ruimtelijke ordening en overheidsbeleid. We maken onderscheid tussen gevraagde adviezen en ongevraagde adviezen, maar ook initiatieven van jongeren zelf. In het eerste geval wil de gemeente input van jongeren voor het maken van beleid of de uitvoering ervan. Aan een ongevraagd advies ligt geen vraag van de gemeente aan jongeren ten grondslag, maar is zij in sommige gevallen wel de geadresseerde. Een jongereninitiatief tot slot is een project dat jongeren zelf bedenken, opzetten en uitvoeren, samen met andere jongeren, zo nodig met ondersteuning. Een belangrijk instrument voor jongerenparticipatie in Haarlemmermeer is MENES. MENES is een platform voor jongerenparticipatie.

Stand van zaken en ontwikkelingen

Begin 2012 waren we nog voorzichtig optimistisch over de inzet van MENES. Inmiddels is duidelijk dat jongerenparticipatie weer op de kaart staat. In 2012 werden 6 gevraagde en 3 ongevraagde adviezen uitgebracht en 5 jongereninitiatieven begeleid. Het onderwerp van deze adviezen en initiatieven is zeer divers. We noemen hier een aantal voorbeelden. Samen met het CJG werd de mobiele CJG babbelbox ontwikkeld. In de week van de opvoeding gingen 7 leerlingen van het Nova College op pad met een opvallende bus en mobiele babbelbox om filmpjes te maken voor het CJG. Wat was uw moeilijkste moment in de opvoeding van de kinderen? Wat was het mooiste moment? Wat heb jij geleerd van je opa? Inwoners uit Haarlemmermeer werden op verschillende plekken, waaronder scholen, gevraagd naar memorabele opvoedmomenten. Doel van het project is om het thema 'opvoeding' onder de aandacht te brengen en het CJG bekend te maken bij een groter publiek. Het project is een samenwerking tussen het CJG, MENES, het Nova College, woningcorporatie Ymere, het Jongeren Informatie Punt (hierna: JIP) en Pier K. Een ander voorbeeld is een behoeftepeiling onder jongeren naar hun wensen ten aanzien van de programmering van Studio 5.

Tot slot is een voorbeeld de samenwerking tussen jongeren en MeerRadio. Dit heeft in 2012 geleid tot een serie uitzendingen voor en door jongeren met professionele begeleiding vanuit MeerRadio.

MENES heeft zich in 2012 nadrukkelijk in het institutionele veld gepositioneerd. Zo is bijvoorbeeld de samenwerking met scholen geïntensiveerd. Zij zijn een belangrijke vindplaats voor jongeren. Ook is MENES opgenomen in het CJG-netwerk. Naast opdrachten van de gemeente is MENES ook nadrukkelijk en met succes op zoek gegaan naar opdrachten van derden (school, zwembadexploitant, CJG e.d.). Het aantal adviesvragen van de gemeente is beperkt.

Jeugdparticipatie

In 2012 werden door MENES zes gevraagde en drie ongevraagde adviezen uitgebracht en vijf jongereninitiatieven begeleid. Het onderwerp van deze adviezen en initiatieven is zeer divers.

Een project dat we ook noemen is het Peer-education project. Jongerenparticipatie binnen het CJG is een concrete manier om de informatie- en adviesfunctie van het CJG, het JIP en Brijder in te richten op thema's en vragen die leven onder jongeren. Brijder is voornamelijk bezig met het onderwerp alcohol, drugs en gamen. Deze onderwerpen zijn verwant met de algemene vragen die neergelegd worden bij het CJG en het JIP.

Bij het in Haarlemmermeer ingevoerde project lichtten jongeren hun leeftijdsgenoten voor over het CJG/JIP/ Brijder en een zelfgekozen thema, bijvoorbeeld drugsgebruik, zelfbeeld, werk, vandalisme, dealen of seksualiteit. De deelnemers kregen daarvoor een training waarin ze een eigen voorlichting ontwikkelen. De informatie werd door hen op een toegankelijke wijze bij jongeren – op scholen, verenigingen en in jongerencentra – onder de aandacht gebracht. Met voorlichting op locatie werd bekendheid gegeven aan het CJG, het JIP en Brijder en de drempel verlaagd om daar voor meer informatie en vragen binnen te lopen. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van het CJG en het JIP om laagdrempelig en toegankelijk te zijn voor jongeren. Ook werden de competenties en (presentatie) vaardigheden van de jongeren die deelnamen en hun 'peers' voorlichten, vergroot.

Stimuleren van talentontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren

Achtergrond

Het kinder- en tiener- en jongerenwerk wordt gebiedsgericht aangeboden.

In opdracht van de gemeente organiseert MeerWaarde onder de noemer kinderwerk een breed scala aan leuke en leerzame activiteiten, cursussen en workshops. De cursussen en workshops worden gegeven door professionele vakkrachten en vinden plaats op de brede scholen en op locaties in de wijk in

Haarlemmermeer. Tot nu toe is uitgangspunt bij de activiteiten van MeerWaarde talentontwikkeling stimuleren.

Het tiener- en jongerenwerk wil tieners en jongeren in de leeftijd van 11 tot en met 23 jaar bereiken in hun vrije tijd, die niet door het reguliere aanbod van (sport) verenigingen en commercieel aanbod bereikt worden. De activiteiten hebben niet alleen het activeren van jongeren tot doel en het ontmoeten van andere jongeren. Jongerenwerkers helpen tieners en jongeren ook de weg te vinden naar instanties op het gebied van informatie over werk, huisvesting, seksuele voorlichting, alcohol en drugs, gezondheid, sport et cetera. Zij adviseren over verschillende hulpverleningsinstanties.

In het kader van het vrijwillig jeugd- en jongerenwerk komt de gemeente een groot aantal vrijwilligersorganisaties (scoutingverenigingen e.d.) tegemoet in de kosten die zij maken.

Stand van zaken en ontwikkelingen

Het kinderwerk bestaat uit activiteiten op wijk- en kernniveau en naschoolse activiteiten. Voor wat betreft dit laatste is er samenwerking met de brede scholen, verenigd in SBSH. Het aantal en soort activiteiten, maar ook het aantal deelnemers verschilt per gebied. In elk gebied wordt ouder- en kindinloop aangeboden.

Het tiener- en jongerenwerk bestaat uit ambulant en accommodatiegebonden tiener- en jongerenwerk. Het ambulant jongerenwerk legt contact met jongeren op straat en leidt hen toe naar activiteiten. Voor het accommodatiegebonden tiener- en jongerenwerk wordt gebruik gemaakt van diverse jongerencentra.

Cijfers over het algehele bereik van het kinder- en tiener- en jongerenwerk zijn op dit moment moeilijk te geven. Tot nu toe wordt namelijk een gemiddelde opkomst per subactiviteit – en dat zijn er heel veel – per doelgroep gerapporteerd. In 2013 maken we afspraken met MeerWaarde over bereikregistratie.

In de actualisatie jeugdbeleid (2011) is geld vrijgemaakt om een op nieuwe leest geschoeide jongerenaccommodatie in Floriande te ontwikkelen. Uit de evaluatie over de eerste periode – Studio 5 officieel op 15 september 2012 haar deuren – komt het volgende naar voren. In vergelijking met de openstelling en bezoekersaantallen van de overige jongerencentra, die 1 of 2 dagdelen per week open zijn, is te constateren dat Studio 5 veel vaker open is (elke doordeweekse avond), een groter bezoekersaantal kent (inmiddels gemiddeld 150 jongeren per week) en naast jongeren ook door andere organisaties en instellingen wordt gebruikt. Ook is er een begin gemaakt met het betrekken van jongeren bij de programmering. De nieuwe insteek blijkt dus vruchten af te werpen. Daarom willen we met Studio 5 in de komende periode verder op de ingeslagen weg. Ook gaan we kijken wat we met de opgedane ervaring kunnen in andere jongerencentra.

Jongeren maken nu plezier in hun dorp

Twee jaar geleden was Lisserbroek tijdelijk een 'hotspot' van de gemeente. Jongeren veroorzaakten overlast. Nu is de sfeer goed. Verschillende jongeren hebben hun draai gevonden. Hoe is het tijt gekeerd? Peter Rethans (27), jongerenwerker bij MeerWaarde: "We maken met kinderen op jonge leeftijd positief contact."

"Vorig jaar hebben de andere jongerenwerkers en ik kinderen van groep 8 van de basisscholen De Zilvermeeuw en De Reiger uitgenodigd. Ze kwamen een middagje in jongeren centrum De Nooduitgang. We hebben verteld wie we zijn, wat we doen en we hebben de kinderen op interactieve manier betrokken. Ze konden in groepjes aangeven wat ze zelf leuk zouden vinden om te doen en die ideeën hebben zij gepresenteerd. Het idee met de meeste stemmen hebben we ook werkelijk uitgevoerd. Dat was een barbecue met leuke spelletjes in november. Het werd een soort reünie, want de kinderen zaten toen allemaal al op de middelbare school. Van de dertig kinderen waren er tweeëntwintig." Luuk van der Klauw (13) was één van hen: "Ik vond het leuk in De Nooduitgang. Peter is een heel gezellige man. Dat trok me wel. En dat we zelf iets mochten bedenken en organiseren, was heel leuk."

Kinderen ondersteunen

"Het is een nieuwe manier van werken die we voort willen zetten", licht Peter Rethans toe. "We zijn blij dat we Lisserbroekse kinderen op een positieve manier leren kennen. Daardoor houden we makkelijk contact op straat als ze iets ouder zijn, al gaan ze dan in de regio naar school. Alle kinderen weten dat ze altijd welkom zijn in De Nooduitgang. Met acht van de tien kinderen gaat 't in die leeftijd prima, maar twee op de tien kunnen net dat extra steuntje gebruiken."

Leuke sfeer

Luuk gaat inmiddels naar een middelbare school in Hillegom. "Elke vrijdagavond ga ik naar De Nooduitgang en help ik achter de bar. Ik maak er altijd plezier. Mijn vader vindt 't ook goed dat ik daar dan ben." Peter Rethans: "De sfeer is zo leuk. Soms nemen de tieners hun huiswerk mee. Er zijn ook twee meiden aan het dansen geslagen. Ze doen dan de zumba. Je merkt dat ze het fijn vinden om te komen."

Geen hotspot meer

Twee jaar geleden was de sfeer anders in Lisserbroek. Toen was er overlast van jongeren en was het hele dorp tijdelijk een 'hot spot'. Peter Rethans: "Dat ging om een ander groepje jongeren. Samen met de ouders, gemeente en politie zijn we gaan zoeken naar een oplossing. Met de jongeren zijn we letterlijk bij bewoners langsgedaan om te praten. De jongeren zijn gaan inzien wat voor effect hun gedrag had op de omgeving. We hebben ook gevraagd hoe ze er zelf naar keken. Op dat moment werd ook het jongeren centrum gebouwd. Een positief vooruitzicht. De band is nu zo goed. Ze zijn er altijd. Vergeleken met twee jaar geleden is het een verschil van dag en nacht."

Bron: InforMeer, jaargang 8, nummer 8, woensdag 20 februari 2013

Met MeerWaarde voeren we oriënterende gesprekken over een nieuwe invulling van het kinder- en tiener- en jongerenwerk. Een invulling die past in de hervorming van het sociaal domein. MeerWaarde zou zich vooral willen gaan richten op (risico)jeugd en het gezin op de volgende kerndiensten: opvoedondersteuning, sociale ontwikkeling en overlastbestrijding. Met betrekking tot het aanbod zou dit betekenen dat in de toekomst activiteiten die hooguit een recreatieve doelstelling hebben niet meer aangeboden zullen worden. Idee is om juist in de jongeren centra 'ruimte' te blijven geven voor talentontwikkeling, bij voorkeur op eigen kracht.

Onder de vlag van het kinder- en tiener en jongerenwerk wordt een veelheid aan activiteiten aangeboden. Daarom hebben we een activiteit geselecteerd, waarvan we denken dat die zou kunnen passen in een eventuele nieuwe invulling van het kinder- en tiener- en jongerenwerk.

Onder de naam 'Project Voedselbank' is door het kinderwerk bij het uitgiftepunt van de voedselbank, contact gelegd met mensen die gebruik maken van de voedselbank om te peilen of hun kinderen behoefte zouden hebben aan activiteiten na schooltijd. Er bleek animo te zijn, de ouders gaven aan dat hun kinderen weinig deelnemen aan activiteiten na schooltijd, om verschillende redenen: ze weten de weg niet, beperkte financiële middelen et cetera. In de Nieuwe Silo zijn drie kookworkshops georganiseerd voor kinderen van verschillende leeftijden. In totaal hebben elf kinderen en hun ouders deelgenomen. Afwisselend ondersteunden drie ouders de kookworkshops als vrijwilliger. Als slotmanifestatie is een buffet georganiseerd, klaargemaakt door kinderen. Ouders zijn uitgenodigd en waren allen aanwezig. Tegelijkertijd is van de gelegenheid gebruik gemaakt om de doelgroep te informeren over het vrijetijdsaanbod voor kinderen, zowel dat van MeerWaarde als van Sportservice. Er blijkt belangstelling te zijn voor diverse activiteiten.

Met het vrijwillig jeugd- en jongerenwerk bereikten we in 2012 23 vrijwilligersorganisaties. Het gaat dan om bijvoorbeeld speeltuin- en scoutingverenigingen, maar ook om de diverse jeugdlandterreinen (Hoofddorp en Nieuw-Vennep). Enkele organisaties die in 2011 nog subsidie ontvingen, kwamen daarvoor in 2012 niet meer in aanmerking. Het gaat dan om organisaties die een te groot eigen vermogen hebben. In 2012 bedraagt het totaal aantal leden en/of deelnemers 6.744. Van hen woont 89% in Haarlemmermeer. De gezamenlijke organisaties waren in 2012 goed voor ongeveer 100.000 drempeloverschrijdingen.²³ De hoofdmoot van de subsidie die de gemeente verstrekt (44%) gaat op aan huisvestingskosten. Alle organisaties vragen een eigen bijdrage aan hun leden en/of deelnemers.

Vrijwillig jeugd- en jongerenwerk

23 vrijwilligersorganisaties hebben in 2012 6.744 leden en/of deelnemers en zijn goed voor ongeveer 100.000 drempeloverschrijdingen.

Aanpak jeugdoverlast

Achtergrond

In 2010 hebben we de 'groepsaanpak jeugdoverlast' ontwikkeld, een totaalaanpak waarbij politie, Halt het tiener- en jongerenwerk en mobiel team van MeerWaarde en de gemeente één geheel vormen en samenwerken met als doel de afname van

²³ Cijfers over 2012 zijn nog niet beschikbaar. De hier gepresenteerde cijfers betreffen prognoses op basis van subsidieaanvragen. Uit ervaring weten we dat de realisatie hier nauwelijks van afwijkt.

jeugdoverlast. Samen met ketenpartners brengen we (overlastgevende) jeugdgroepen en (dreigende) overlastlocaties in beeld. Deze informatie gebruiken we om te bepalen voor welke locaties een intensievere en integrale aanpak is vereist om de situatie te verbeteren (zogenaamde hotspots).

Stand van zaken en ontwikkelingen

Hoewel de aanpak jeugdoverlast zeer succesvol is, hebben we onlangs besloten de werkwijze enigszins aan te passen. Met deze aanpassingen beogen we verdere flexibilisering en meer mogelijkheden tot maatwerk.

Elke hotspot verschilt in problematiek en aanpak. Een gezamenlijke aanpak van zes hotspots, zoals nu geprioriteerd, is het maximum indien alle ketenpartners op elke hotspot worden ingezet. Door de capaciteit gericht(er) in te zetten per hotspot kunnen we meer flexibel omgaan met lichte of seizoensgebonden overlast op andere locaties. Zo kunnen hotspots met lichte overlast beter worden benaderd door het mobiel team van MeerWaarde, terwijl een hotspot met zwaardere overlast een meer repressieve aanpak moet krijgen. Op deze manier gaan we effectiever om met de capaciteit van de verschillende ketenpartners.

Verder zien we dat de aanpak op een hotspot vaak langer duurt dan een half jaar. Zodra een locatie tot hotspot wordt benoemd, wordt een aantal stappen doorlopen (verkenning en analyse, plan van aanpak, uitvoering, bijstelling, nazorg). Om resultaat te zien op een hotspot, kunnen we nu uit ervaring stellen dat dat langer dan een half jaar duurt. Tegelijkertijd hebben we geconstateerd dat de huidige momenten waarop we de hotspots vaststellen (juni en december) niet handig zijn voor de aanpak, omdat we dan achter de feiten aanlopen. Het nieuwe buitenseizoen is in juni immers al geruime tijd begonnen en het vaststellen van hotspots in december heeft minder nut omdat de winterperiode veelal vrij rustig verloopt. We stellen de hotspots daarom voortaan één keer per jaar vast, in het voorjaar.

Omdat we ons ervan bewust zijn dat de overlast in het seizoen kan veranderen, monitoren we continue de situatie en indien nodig stellen we later, wanneer het seizoen in volle gang is, de hotspots bij. Juist omdat we nu zorgen voor een flexibele inzet van de ketenpartners, is het straks ook mogelijk om sneller op actuele problemen in te springen, zonder dat daar eerst uitgebreide analyse- en overlegtrajecten voor hoeven worden opgestart.

De eerste maanden van 2012 stonden in het teken van het behouden en verder aanscherpen van de werkwijze en het integreren van het Mobiel Team van MeerWaarde en de gemeentelijke straatcoaches binnen de aanpak. Medio 2012 zijn de volgende locaties als hotspot aangemerkt: Hoofddorp (Toolenburg winkelcentrum en Toolenburgerplas), Hoofddorp (centrumgebied en wandelbos), Hoofddorp (Verzetsheldenwijk en Beukenhorst West), Nieuw-Vennep (Poortenbuurt, Vijfhuizen, Hoofddorp (Waddenweg).

Op basis van de evaluatie door de Regiegroep Jeugd en Veiligheid is in april 2013 besloten welke hotspots nog actueel zijn en of er sprake is van nieuwe locaties die om inzet vragen. Hierbij zijn de hotspots in Hoofddorp Centrum afgeschaald tot één hotspot, maar met een meer repressieve aanpak. Toolenburg blijft voorlopig hotspot, omdat het inmiddels om nieuwe groepen gaat. Daarom wordt hier de aankomende tijd ingezet op het verkrijgen van een recent beeld van de jongeren en de overlastmeldingen, daarna wordt een nieuwe analyse gemaakt. In de zomermaanden is de Toolenburgerplas een aandachtsgebied; hier wordt de succesvolle aanpak van het afgelopen jaar gecontinueerd. In Nieuw-Vennep is in 2012 veel gedaan aan het optimaliseren van speelvoorzieningen. Het fysieke aanpassingsproces van de speelvelden in de Poortenbuurt is afgerond en het is nu zaak om voortgang te boeken op de algehele consensus voor het gebruik van de speelvelden. Het uitgangspunt is het voorkomen van de repressieve aanpak en toewerken naar een leefbare Poortenbuurt en maatschappelijke betrokkenheid van en door jongeren en volwassenen. MeerWaarde heeft de opdracht hierin een centrale rol te spelen. De Poortenbuurt blijft hotspot. In Vijfhuizen zijn er nog maar weinig overlastmeldingen. Ook hier is nu vooral een rol weggelegd voor activiteiten in het kader van het tiener- en jongerenwerk. Naar aanleiding van een aanschrijfactie gaan jongeren van de Waddenweg en hun ouders in gesprek met de gemeente om tot een oplossing te komen. Badhoevedorp lijkt als overlastlocatie weer in beeld te komen. Politie en straatcoaches doen extra surveillancerondes en MeerWaarde gaat meer de straat op. Dit geldt ook voor Graan voor Visch en Pax, met name vanuit preventief oogpunt. Uitdaging voor de toekomst zijn vooral de vinexwijken Floriande en Getsewoud. Hier neemt het aantal jongeren nog gestaag toe. Om deze reden krijgen deze wijken de aankomende periode preventief aandacht om problemen in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen.

Jeugdoverlast

Haarlemmermeer telt zes geprioriteerde hotspots.

In 2012 was sprake van 1.260 incidenten jeugdoverlast.

Haarlemmermeer telt zes jeugdgroepen, waarvan drie hinderlijk, twee overlastgevend en één crimineel.

Nauw gerelateerd aan de hotspots zijn de incidenten jeugdoverlast en het aantal jeugdgroepen. Bij incidenten gaat het om meldingen, vooral van burgers, die als jeugdoverlast bij de politie binnenkomen. Het gaat om diverse vormen van overlast, zoals geluidsoverlast en vernielingen. In 2012 bedroeg het aantal incidenten 1.260. In 2011 waren dit er 1.281. In relatie tot de hotspots: in bijvoorbeeld Hoofddorp centrum, Vijfhuizen en Floriande (Waddenweg) is het aantal meldingen in de afgelopen één tot twee jaar gehalveerd. In Toolenburg daarentegen blijft het aantal meldingen hoog.

In het najaar van 2012 was sprake van zes jeugdgroepen, waarvan drie hinderlijk, twee overlastgevend en één crimineel. In het najaar van 2011 stond de teller nog op twaalf, waarvan elf hinderlijk en één overlastgevend.

5 Uitgelicht: schooluitval

Te veel jongeren ondervinden problemen in hun leerloopbaan, waardoor ze te vroeg stoppen met hun opleiding en geen startkwalificatie halen.²⁴ Investeren in startkwalificaties loont in economisch en maatschappelijk opzicht, zo blijkt uit onderzoek²⁵ Dit geldt voor de jongeren zelf en voor de samenleving als geheel. Mét een startkwalificatie staan jongeren sterker op de arbeidsmarkt: de werkloosheid ligt twee keer lager dan bij jongeren zonder startkwalificatie. Meer startkwalificaties betekent minder criminaliteit: voortijdig schoolverlaters zijn vijf keer vaker verdachte van een misdrijf.²⁶ Meer startkwalificaties betekent ook lagere kosten in de zorg: mensen met alleen basisschool of vmbo hebben hogere zorgkosten.²⁷

Integrale aanpak

Voortijdig schoolverlaten kent zelden één oorzaak. De ene jongere stopt met school omdat het niet lukt een leerwerkplek te vinden. De ander zou wel willen doorleren, maar is genoodzaakt te stoppen vanwege de zorg voor haar baby. De volgende valt uit omdat de opleiding tegenvalt en andere verwachtingen had van het werk waar hij voor wordt opgeleid. Weer een ander kampt met verslaving, schulden en een strafblad. De diversiteit en combinatie van redenen voor uitval, waarbij schoolgerelateerde en persoonlijke redenen zijn te onderscheiden, betekent dat er geen 'silver bullet' is in de strijd tegen voortijdig schoolverlaten. Alleen een integrale aanpak werkt. Bovendien hebben niet alle jongeren de cognitieve en/of sociale capaciteiten om een startkwalificatie te halen. Ook aandacht voor deze jongeren is nodig.

Aanval op uitval

Het aantal voortijdig schoolverlaters in Nederland is aan het dalen, maar is nog altijd onacceptabel hoog. Om een grote groep jongeren in Nederland een betere toekomst te geven, is onder aanvoering van OCW de 'Aanval op de uitval' ingezet: een pakket aan extra maatregelen dat schooluitval actief bestrijdt.

OCW heeft in alle 39 RMC-regio's²⁸ convenanten afgesloten met contactgemeenten en onderwijsinstellingen in het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Het doel is landelijk het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters

²⁴ Een diploma op minimaal havo, vwo, of mbo-2 niveau.

²⁵ Henry Levin, The Payoff to Investing in Educational Justice, Educational Researcher 2009;38, Ecorys, Maatschappelijke Kosten Baten Analyse Voortijdig schoolverlaten, april 2009, ontleend aan: VSV-brief 2013, OCW.

²⁶ Cijferbijlage VSV-brief 2013, OCW.

²⁷ Centraal Planbureau, De prijs van gelijke zorg, achtergronddocument bij CPB Policy Brief 2013/01, ontleend aan: VSV-brief 2013, OCW.

²⁸ Haarlemmermeer maakt met 15 andere gemeenten deel uit van de RMC-regio Agglomeratie Amsterdam. Contactgemeente in deze agglomeratie is Amsterdam.

te halveren tot maximaal 25.000 in 2016, een reductie van 40% ten opzichte van het aantal voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2005-2006.

Scholen, gemeenten, RMC's, jeugdzorg, maatschappelijk werk, werkgevers, UWV Werkbedrijf, politie, justitie en ouders zetten zich samen met OCW in om het aantal nieuwe schooluitvallers terug te brengen. Dit gebeurt door het aanbieden van een passend traject (onderwijs, baan of een combinatie daarvan) aan jongeren tot 23 jaar die voortijdig schoolverlaten, zodat zij alsnog een startkwalificatie kunnen behalen.

Voortijdig schoolverlaters²⁹

Voortijdig schoolverlater is iedere jongere tussen 12 en 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat. In het schooljaar 2011-2012 telt Haarlemmermeer 335 voortijdig schoolverlaters. Dit zijn er 75 minder dan in het schooljaar daarvoor, een afname van 16%.

Hoe ziet de ontwikkeling er sinds schooljaar 2005-2006 er uit? Anders gezegd, hoe staat het in Haarlemmermeer met het realiseren van de eerder vermelde ambitie?

Tabel 5.1 Nieuwe voortijdig schoolverlaters (12-23 jaar), aantal en %

Schooljaar	Onderwijsdeelnemers	Aantal	(%)
2005-2006	10.478	498	4,8
2006-2007	10.721	455	4,2
2007-2008	11.051	467	4,2
2008-2009	11.106	390	3,5
2009-2010	11.246	367	3,3
2010-2011	11.559	410	3,5
2011-2012	11.870	335	2,8

Tabel 5.1 laat zien dat in Haarlemmermeer sprake is van een geleidelijke afname van het aandeel voortijdig schoolverlaters, van 4,8% in schooljaar 2005-2006 tot 2,8% in schooljaar 2011-2012. Per saldo gaat het om een reductie van 33,3%. Schooljaar 2010-2011 vormt een uitzondering en laat een lichte toename zien ten opzichte van het schooljaar voorafgaand.

Hoe is de samenstelling van de groep voortijdig schoolverlaters? Van de 335 voortijdig schoolverlaters in schooljaar 2011-2012 hebben er 202 (60,3%) een vmbo-diploma³⁰, 28 (8,4%) een mbo-1 diploma en 105 (31,3%) geen diploma.

Welk beeld ontstaat als we de cijfers voor Haarlemmermeer in breder perspectief plaatsen en spiegelen aan die op landelijk en regionaal niveau?

²⁹ De cijfers in deze paragraaf zijn ontleend aan de VSV-verkenner, OCW, tenzij anders vermeld. Voor een toelichting op de definitie van voortijdig schoolverlaters, zie hoofdstuk 3, voetnoot 12.

³⁰ Een vmbo-diploma geeft toegang tot het mbo, maar is géén startkwalificatie.

Tabel 5.2 Aandeel voortijdig schoolverlaters naar schaalniveau

Schooljaar	Landelijk	Regionaal	Haarlemmermeer
2005-2006	4,0	6,3	4,8
2006-2007	3,9	5,7	4,2
2007-2008	3,6	5,5	4,2
2008-2009	3,2	4,4	3,5
2009-2010	3,0	4,7	3,3
2010-2011	3,0	4,3	3,5
2011-2012	2,7	3,9	2,8

Tabel 5.2 maakt duidelijk dat het aandeel voortijdig schoolverlaters in Haarlemmermeer consequent hoger ligt dan het landelijk gemiddelde (met overigens slechts 0,1% verschil in schooljaar 2011-2012) en voortdurend lager dan het regionale gemiddelde. De reductie ten opzichte van het schooljaar 2005-2006 is met 31,2% landelijk iets minder sterker dan in Haarlemmermeer (33,3%), maar in de regio juist weer iets sterker (36,0%).

Naast de jaarlijkse aanwas richt de aanpak zich ook op zogenaamde oude voortijdig schoolverlaters. Dit zijn leerlingen die in eerdere jaren zijn uitgevallen. In het schooljaar 2011-2012 zijn in totaal 1.202 voortijdig schoolverlaters (oud en nieuw) begeleid. Belangrijkste resultaten zijn dat 24% van hen weer terug is naar school, 7% van hen is gaan werken in combinatie met een opleiding en 28% is gaan werken zonder vervolgonderwijs.³¹

Tussen wal en schip?

Ook willen we zicht krijgen op jongeren van 23 tot 27 jaar zonder startkwalificatie. Reden is dat jongeren tot 27 jaar met de aanscherping van de WWB niet (meer) in aanmerking komen voor een uitkering. Zij moeten terug naar school (veelal het mbo), maar daar vindt selectie aan de poort plaats bij de nieuw in te voeren entreeopleidingen. De school houdt geen zicht op jongeren die geweigerd worden of die na 4 maanden een negatief bindend studieadvies krijgen. Deze jongeren verdwijnen mogelijk uit beeld bij de gemeente en het onderwijs. In het meest ongunstigste geval melden ze zich alsnog voor een uitkering als ze 27 zijn. In 2013 wordt deze groep in regionaal verband in beeld gebracht.

Nieuwe meetsystematiek

Vanaf 2012-2013 geldt een vernieuwde meetsystematiek. Waar voorheen de reductie in aantallen voortijdig schoolverlaters bepalend was, worden nu procentuele normen gehanteerd. Dit doet recht aan scholen die krimpen of juist groeien. Procentuele normen belonen bovendien ook scholen die in de afgelopen jaren hun uitval hebben teruggedrongen en dit lage niveau weten vast te houden. Om rekening te houden met verschillen tussen sectoren en opleidingsniveaus gelden verschillende normen voor het vo en het mbo.

³¹ RMC-effectrapportage 2011-2012.

Wist u dat...

Spijbelen is dé voorbode van uitval. Effectief bestrijden van schooluitval kan alleen als alle scholen hun verzuimbeleid op orde hebben. Onder verzuimbeleid wordt verstaan het registreren van ongeoorloofde afwezigheid en het verplicht melden daarvan. Vergroten van betrokkenheid en begeleiding bij verzuim door ouders/verzorgers is van belang.

De overgang van vmbo naar mbo blijft een risicovolle fase. Dit blijkt uit onderzoek en is ook terug te zien in de cijfers. De doorstroom naar vervolgonderwijs is verbeterd, maar de meeste schooluitval vindt nog steeds plaats in de eerste twee jaar op het mbo. Afgelopen schooljaar ging het landelijk om bijna 17.000 jongeren. Dit is 46% van het totaal aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters. Met 36% is hun aandeel in Agglomeratie Amsterdam iets lager.³²

Hoofdoorzaak van schooluitval in het mbo is nog steeds een opleidingskeuze gebaseerd op verkeerde verwachtingen. Goede studie- en beroepskeuzebegeleiding zorgt ervoor dat jongeren een reëel beeld krijgen van een opleiding en de bijbehorende banen. In het verlengde hiervan is arbeidsmarktgericht opleiden van belang, aandacht dus voor de keuze van jongeren voor een opleiding in relatie tot de arbeidsmarkt (ter voorkoming werkloosheid).

Goed en goed georganiseerd onderwijs is een randvoorwaarde voor het verminderen van schooluitval. Als een instelling meerdere jaren op rij een hoog uitvalpercentage heeft, kan dit een signaal zijn van tekortkomingen in de bedrijfsvoering en de kwaliteit van het onderwijs.

De uitval onder jongeren van 18 jaar en ouder is sinds het peiljaar (2005-2006) gedaald, maar veel minder dan bij jongeren onder de 18. Hierdoor is het aandeel van jongeren van 18 jaar en ouder landelijk toegenomen naar ruim 80%. In Haarlemmermeer is deze groep goed voor 73% van de populatie voortijdig schoolverlaters.³³ Dit vraagt om een gerichte aanpak.

Tot slot

Als gemeente krijgen we te maken met ingrijpende taakverschuivingen. Het gaat daarbij om drie decentralisaties: de Participatiewet, de AWBZ en de nieuwe Wet zorg voor jeugd. Deze veranderingen gaan gepaard met bezuinigingen. Samen met scholen zijn we dé sleutelfiguren in de aanpak van schooluitval. De decentralisaties in combinatie met bezuinigingen hebben direct of indirect invloed op onze rol en beschikbare capaciteit in de aanpak van schooluitval. Het is van belang dat we onze verantwoordelijkheid blijven nemen. Zeker omdat na 2015 het huidige convenant afloopt en de middelen vanuit het Rijk verminderd zullen worden.

³² Cijferbijlage bij de VSV-brief 2013, OCW.

³³ Factsheet RMC-regio 21 Agglomeratie Amsterdam, convenantjaar 2011-2012.

6 Beschouwing

Niet voor niets is de ondertitel van deze monitor 'In beweging'. Als er namelijk één ding duidelijk naar voren komt in deze monitor, dan is het wel dat het jeugdbeleid in beweging is, langzamerhand een nieuwe gedaante aanneemt. Het is als een slang die zijn oude huid afwerpt, waarvoor in de plaats een nieuw vel tevoorschijn komt. Daarbij speelt onmiskenbaar de transitie en transformatie van het sociaal domein een grote rol. Het gaat dan vooral om invoering van de nieuwe Wet zorg voor jeugd en de ontwikkelingen rond passend onderwijs.

In beweging

Op het gebied van voortijdig schoolverlaten bijvoorbeeld uit beweging zich in het eindoffensief dat is ingezet om in de periode tot en met 2015 het aantal voortijdig schoolverlaters drastisch terug te dringen, landelijk, regionaal en lokaal. Daarnaast dreigt door verander(en)de regelgeving mogelijk een groep jongeren in de leeftijd van 23 tot 27 jaar tussen wal en schip te vallen. Deze groep wordt de komende periode in beeld gebracht, in regionaal verband.

Het zoeken naar een passende (regionale) schaal waarop we in de toekomst op uiteenlopende terreinen willen samenwerken, is een andere beweging die we waarnemen. Momenteel is sprake van zeer veel indelingen, thematisch en sectoraal, vaak opgelegd door het Rijk. Op dit moment loopt bijvoorbeeld een onderzoek naar collectief vervoer, waaronder leerlingenvervoer, met de gedachte dat regionale samenwerking (schaal)voordelen biedt. De vraag naar wat een logisch schaalniveau is, is één van de onderzoeksvragen.

Beweging zit er ook in de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is. Het leerlingenvervoer is wederom een mooi voorbeeld. In opdracht van OCW is onderzoek gedaan naar de verantwoordelijkheidsvraag. Ook al blijven gemeenten voorlopig verantwoordelijk voor het leerlingenvervoer, het is niet uit te sluiten dat in de toekomst deze taak alsnog wordt overgeheveld naar de samenwerkingsverbanden.

Illustratief voor nieuwe verantwoordelijkheden in combinatie met een andere schaal is de ontwikkeling op het gebied van passend onderwijs. Scholen krijgen in het nieuwe stelsel een zorgplicht. Dit betekent dat wanneer een school een kind geen passende plek kan bieden, binnen het samenwerkingsverband naar een oplossing moet worden gezocht. Voor het basisonderwijs gebeurt dit op de schaal van Haarlemmermeer, voor het voortgezet onderwijs op de schaal van de regio Amstelland-Meerlanden.

Het leggen van efficiënte en effectieve verbindingen, bijvoorbeeld tussen diverse domeinen, is ook een voorbeeld van beweging. Wat dit betreft is een grote uitdaging de complementariteit te zoeken van enerzijds passend onderwijs en

anderzijds de taken die in het kader van de jeugdhulp op ons afkomen. Op de werkvloer lopen al experimenten, op strategisch niveau wordt in de komende maanden een ontwerp gemaakt.

Een ander treffend voorbeeld van verbinden is VVE. Nu de basis op orde is, is in de komende periode de uitdaging meer samenhang te realiseren tussen de voor- en vroegschoolse voorzieningen en daarmee een doorgaande lijn naar de basisschool. Hiertoe zal de samenwerking tussen gemeente, schoolbesturen (samenwerkingsverband primair onderwijs), kinderdagverblijven en peuterspeelzalen worden versterkt.

Verbindingen komen ook tot stand op cliëntniveau. Matchpoint is hier een mooi voorbeeld van. Met Matchpoint is voor de professionals uit de Stadsregio Amsterdam in één oogopslag te zien welke instellingen en professionals hun zorg hebben geuit over dezelfde jongere en welke partij verantwoordelijk is voor de zorgcoördinatie. Naast het tijdig signaleren van problemen kan hiermee worden voorkomen dat partijen langs elkaar heen werken.

Ook de wijze waarop klanten worden benaderd en betrokken is in beweging. Dit komt heel duidelijk naar voren in de jeugdhulp. Hier is een kentering waarneembaar van het oude denken (de klant heeft een probleem, de hulpverlener de oplossing), naar een meer vraaggerichte manier van werken, waarbij de wensen en behoeften, eigen kracht en dus ook eigen oplossingen van de klant en zijn omgeving de boventoon voeren. Een vergelijking dringt zich op met de brede scholen. Werd de keuze om brede school te worden in het verleden nog min of meer van bovenaf bepaald, nu is het veel meer de intrinsieke motivatie van scholen die bepaalt of een school zich breed wil profileren.

Het aanbod van instellingen beweegt ook mee met maatschappelijke ontwikkelingen. Natuur en milieueducatie bijvoorbeeld maakt in toenemende mate plaats voor educatie op het gebied van duurzaamheid. Ook het kinder- en tiener en jongerenwerk denkt na over vernieuwing. Het gaat dan om een nieuwe invulling van het sociaal-cultureel werk, die past in de hervorming van het sociaal domein.

Tot slot is een beweging te bespeuren van meer statisch naar dynamisch benaderen van kwesties. Meer aandacht voor maatwerk, voor het flexibel benaderen van jeugdoverlast is een mooi voorbeeld. Door de capaciteit gericht(er) in te zetten per hotspot kunnen we meer flexibel omgaan met lichte of seizoensgebonden overlast op andere locaties. Zo kunnen hotspots met lichte overlast beter worden benaderd door het mobiele team, terwijl die met zwaardere overlast een meer repressieve aanpak moeten krijgen. Op deze manier gaan we effectiever om met de capaciteit van de verschillende ketenpartners.

Indicatoren opgroeien en opvoeden

Subdoel 'opgroeien en opvoeden'

Activiteit	Indicator	2011	2012
Doorontwikkelen CJG	Gezamenlijke zelfevaluatie van de CJG-partners	N.v.t.	Het streven zo min mogelijk ouders en kinderen te hoeven doorverwijzen naar gespecialiseerde jeugdzorg en hen te ondersteunen in het zelf vinden van oplossingen in het eigen netwerk of met lichte vormen van ondersteuning wordt steeds meer zichtbaar Zie hoofdstuk 2
	Casuïstiek: twee schoolvoorbeelden uit de praktijk (hoe het moet, hoe het niet moet)	N.v.t.	
Preventieve opvoed- en opgroeiondersteuning	Gebruik opvoedsprekuren	165 gezinnen	2011 ≈ 2012
	Deelname opvoedcursussen	120 gezinnen	2011 ≈ 2012
	Gebruik licht ambulante zorg	105 gezinnen	2011 ≈ 2012
	Gebruik schoolmaatschappelijk werk (PO en VO)	246 kinderen	2011 ≈ 2012
	Gebruik Nieuwe Perspectieven	17 jongeren	2011 ≈ 2012
	Deelname Triple P	305 gezinnen	2011 ≈ 2012
	Gebruik preventieaanbod	100 gezinnen	2011 ≈ 2012
	Jeugdriagg		2011 ≈ 2012
	Gezinnen met zorgcoördinatie	143 gezinnen	
	Aantal matches	Niet beschikbaar	81
	Verwijsindex Matchpoint		
Beroep op geïndiceerde jeugdzorg	1.051 (2,9% van de jongeren 0 tot 19 jaar)	1.074 (3,1% van de jongeren 0 tot 19 jaar)	
Jeugdgezondheidszorg	Uniform deel: inhoudelijk beschrijven	N.v.t.	Zie hoofdstuk 2
	Aantal verwijzingen	1.303 (8% van de onderzochte kinderen in schooljaar 2009-2010)	Geen nieuwe cijfers beschikbaar
	Maatwerk deel: in kaart brengen highlights	N.v.t.	Zie hoofdstuk 2
Afstemming CJG op andere domeinen	Beschrijven van de verbindingen (o.a. passend onderwijs)	N.v.t.	Zie hoofdstuk 2

Indicatoren leren

Subdoel 'leren

Activiteit	Indicator	2011	2012
Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten	Schoolverzuim (relatief)	994 (3%)	964 (3%)
	Nieuwe voortijdige schoolverlaters	410 (3,5%)	335 (2,8%)
	Voortijdig schoolverlaters 18-22 jaar als % van diezelfde leeftijdsgroep	Niet bekend	13,9%
	Voortijdig schoolverlaters terug naar school of aan het werk	948 jongeren aangeschreven, (292 gereageerd, 57 willen actieve begeleiding = 6%)	1.202 voortijdig schoolverlaters begeleid, met als resultaat: 24% terug naar school, 7% gaan werken in combinatie met een opleiding, 28% gaan werken zonder verder onderwijs te volgen
	Jongeren 23 tot 27 jaar zonder startkwalificatie	Niet bekend	Niet bekend
Leerlingenvervoer	Aantal leerlingen dat er gebruik van maakt	Circa 600 leerlingen	Circa 500 leerlingen
Onderwijsvoorbereiding- en ondersteuning	Gebruik peuterspeelzalen	1.185 kinderen	1.077 kinderen
	Preventieve logopedie (inhoudelijk beschrijven)	N.v.t.	Zie hoofdstuk 3
	Deelname schakelklas PO en internationale schakelklas VO	34 in het PO, VO onbekend	Maandelijks gemiddeld 22 leerlingen in het PO en 41 in het VO
	Deelname aan VVE, inclusief ontwikkeling in niveauscore	315 kinderen (71% vooruit, 13% achteruit, 16% gelijk op basis van taaltoets)	330 kinderen (62% vooruit, 6% achteruit, 32% gelijk op basis van taaltoets)
Onderwijsverbreding	Natuur- en milieueducatie (inhoudelijk beschrijven)	N.v.t.	Zie hoofdstuk 3
	Brede schoolactiviteiten (aantal, organisatie en bereik)	107 activiteiten (Pier K 19, Sportservice 42, SBSH 28, MeerWaarde 13, overig 6), bereik 1.234 kinderen	765 activiteiten op divers gebied, 3.759 kinderen

Indicatoren ontplooiën

Subdoel 'ontplooiën'

Activiteit	Indicator	2011	2012
Stimuleren van jeugdparticipatie	Uitgebrachte adviezen (aantal, soort, aantal geraadpleegde jeugdigen) Jongereninitiatieven (aantal, soort, aantal actief betrokken jeugdigen)	3 gevraagde adviezen 6 jongereninitiatieven	6 gevraagde adviezen, 3 ongevraagde adviezen 5 jongereninitiatieven
Stimuleren van talentontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren	Activiteiten (aantal, soort, aantal deelnemers per doelgroep inclusief indicatie aantal unieke deelnemers) Aantal en soort organisaties dat subsidie ontvangt i.h.k.v. het vrijwillig jeugd- en jongerenwerk, inclusief aantal deelnemers en/of leden	Niet bekend Circa 30 verenigingen met circa 7.500 deelnemers en/of leden	Cijfers over bereik van het kinder- en tiener- en jongerenwerk zijn op dit moment moeilijk te geven. Tot nu toe wordt namelijk een gemiddelde opkomst per subactiviteit per doelgroep gerapporteerd. In 2013 maken we afspraken met MeerWaarde over bereikregistratie Circa 23 verenigingen met circa 6.750 deelnemers en/of leden
Aanpak jeugdoverlast	Aantal hotspots (geprioriteerd en niet-geprioriteerd) Aantal en soort groepen (uitgesplitst naar hinderlijk, overlastgevend en crimineel) Aantal incidenten jeugdoverlast	6 geprioriteerde hotspots 12 jeugdgroepen (waarvan 11 hinderlijk, 1 overlastgevend) 1.281 incidenten	6 geprioriteerde hotspots 6 jeugdgroepen (waarvan 3 hinderlijk, 2 overlastgevend, 1 crimineel) 1.260 incidenten